

Κ.Λ. (m)

Αριθμός 13/2022

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Α΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 7 Δεκεμβρίου 2020, με την εξής σύνθεση: Σπ. Χρυσικοπούλου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Α΄ Τμήματος, Τ. Κόμβου, Χρ. Λιάκουρας, Ν. Σκαρβέλης, Μ.-Α. Τσακάλη, Σύμβουλοι, Ε. Τζιράκη, Χ. Χαραλαμπίδη, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ειρ. Δασκαλάκη, Γραμματέας του Α΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από 3 Απριλίου 2017 αίτηση:

των: 1. Σωματίου με την επωνυμία «Ένωση Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών» (Ε.Α.Ν.Δ.Α.) που εδρεύει στην Αθήνα (Μαυρομιχάλη 4Α), το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Ηλία Κολλύρη (Α.Μ. 25296), που τον διόρισε με γενικό πληρεξούσιο και ο οποίος κατέθεσε δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 4509/2017, περί μη εμφανίσεώς του και 2. Κωνσταντίνου Καρέτσου του Χρήστου (Α.Μ. 33024), κατοίκου Αθηνών (Ηροδότου 3), ο οποίος δεν παρέστη,

κατά του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και ήδη Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ο οποίος παρέστη με τη Γεωργία Ζουγανέλη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθούν: α. η υπ' αριθμ. Φ80000/οικ.2460/106/2017 απόφαση του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, β. η υπ' αριθμ. Φ.80000/οικ.5547/248/2017 απόφαση του ίδιου ως άνω Υφυπουργού και κάθε άλλη συναφής μεταγενέστερη ή προγενέστερη πράξη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Τ. Κόμβου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθη κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (1419882, 2575191, 3095829/2017 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η εν μέρει ακύρωση 1) της Φ.80000/οικ.2460/106/20.1.2017 «αποφάσεως» του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τίτλο «Οδηγίες για την εφαρμογή της διάταξης της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016», 2) της Φ.80000/οικ.5547/248/7.2.2017 «αποφάσεως» του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τον ίδιο ως άνω τίτλο και 3) κάθε άλλης συναφούς μεταγενέστερης ή προγενέστερης πράξεως. Η ακύρωση των ανωτέρω πράξεων ζητείται κατά το μέρος που με αυτές οι εργαζόμενοι με δελτίο παροχής υπηρεσιών ως συνεργάτες σε δικηγορικές εταιρείες ρητώς εξαιρούνται από την εφαρμογή της ανωτέρω διατάξεως (παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016) και άρα από την υπαγωγή στο καθεστώς του άρθρου 38 του ν. 4387/2016, δηλαδή δεν αντιμετωπίζονται ως μισθωτοί ως προς το ζήτημα του ύψους και του τρόπου υπολογισμού των εισφορών, καθώς και των υπόχρεων σε καταβολή τους, αλλά αντιμετωπίζονται ως μη μισθωτοί και άρα υπαγόμενοι στο καθεστώς του άρθρου 39 παρ.1 έως 5 του ν. 4387/2016.

3. Επειδή, η υπόθεση εισήχθη λόγω σπουδαιότητας στην επταμελή σύνθεση του Α' Τμήματος του Δικαστηρίου με την από 26.4.2017 πράξη

του Προέδρου του Τμήματος (άρθρο 14 παρ. 5 εδ. πρώτο του π.δ. 18/1989, Α' 8).

4. Επειδή, στην παρ. 1 του άρθρου 30 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) ορίζεται ότι: «Η παραίτηση από το δικόγραφο ενδίκου μέσου που έχει ασκηθεί, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την κατάργηση της δίκης, επιτρέπεται έως τη συζήτηση της υπόθεσης. Η παραίτηση γίνεται με δήλωση που κατατίθεται στη Γραμματεία ή προφορικά στο ακροατήριο είτε από πληρεξούσιο δικηγόρο, ο οποίος έχει γενικό ή ειδικό πληρεξούσιο, είτε και από αυτόν τον ίδιο που άσκησε το ένδικο μέσο. Παραίτηση γίνεται επίσης και με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο, αν αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης περιέλθει στο Συμβούλιο έως τη συζήτηση στο ακροατήριο». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, παραίτηση από το δικόγραφο ασκηθέντος ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ενδίκου βοηθήματος ή μέσου επιτρέπεται έως το πέρας της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της υποθέσεως, οπότε και παύει το δικαίωμα του διαδίκου να απευθύνεται στο Δικαστήριο (Σ.τ.Ε. 1744, 2242/2014, 1750/2012, 3581, 1858/2008, 3341/2007, 2342/2000 7μ. κ.ά.). Δεν είναι, επομένως, έγκυρη και δεν επάγεται έννομα αποτελέσματα η παραίτηση, η οποία δεν υποβάλλεται μέχρι το πέρας της συζητήσεως, αλλά μετά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο (Σ.τ.Ε. 1639/2020, 4200/2015, 1744, 2242/2014 κ.ά.). Συνεπώς, δήλωση παραιτήσεως που υποβάλλεται το πρώτον με υπόμνημα κατατιθέμενο στο Δικαστήριο μετά τη συζήτηση της υποθέσεως και εντός της ταχθείσας προς τούτο από τον Πρόεδρο (ή τον Προεδρεύοντα της συνθέσεως) προθεσμίας ουδεμία ασκεί επιρροή και δεν επιφέρει κατάργηση της δίκης (Σ.τ.Ε. 1639/2020, 4200/2015, 3758/2013 κ.ά., βλ. και Σ.τ.Ε. 3476/2011 Ολομ.). Εξάλλου, η διάταξη της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 4722/2020 (Α' 177), η οποία ορίζει ότι «Για το χρονικό διάστημα από τις 16 Σεπτεμβρίου 2020 έως και τις 31 Δεκεμβρίου 2020 κατά την εκδίκαση των υποθέσεων: α) στο Συμβούλιο της Επικρατείας, οι διάδικοι έχουν, κατά παρέκκλιση των

κείμενων δικονομικών διατάξεων προθεσμία επτά (7) ημερών, από την ημερομηνία της συζήτησης για την προσκόμιση εγγράφων νομιμοποίησης, στην υποβολή γραμματίου προείσπραξης και την κατάθεση υπομνήματος», δεν αφορά την περίπτωση της παραιτήσεως που, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, πρέπει κατά τον νόμο να γίνει το αργότερο έως το πέρας της συζητήσεως στο ακροατήριο, αλλά αφορά άλλα θέματα.

5. Επειδή, στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 του π.δ 18/1989, όπως οι παράγραφοι αυτές αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 4 παρ. 2 περ. α' του ν. 2479/1997 (Α' 67), ορίζονται τα εξής: «1. Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη ή με συνυπογραφή του δικογράφου του ενδίκου μέσου εκ μέρους του διαδίκου ή με προφορική δήλωση στο ακροατήριο. ... Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η πληρεξουσιότητα παρέχεται από το νόμιμο εκπρόσωπό τους με προφορική δήλωσή του στο ακροατήριο ή με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Όταν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτεί για να ασκηθεί ένδικο μέσο προηγούμενη άδεια άλλου οργάνου, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου τεκμαίρεται ότι ενεργεί με την άδεια του άλλου οργάνου. Η τυχόν έλλειψη της άδειας δεν επηρεάζει το κύρος της δίκης και δημιουργεί αποκλειστικά ευθύνη του εκπροσώπου απέναντι στο νομικό πρόσωπο. 2. Για την υπογραφή του ενδίκου μέσου και την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από δικηγόρο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει εάν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1. Διαφορετικά, το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο και εκείνος που το άσκησε καταδικάζεται στη δικαστική δαπάνη». Περαιτέρω στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου 27 του π.δ. 18/1989, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε αρχικώς με το άρθρο 1 παρ. 13 του ν. 1968/1991 (Α' 150) και ακολούθως (ως προς τα λοιπά πλην του πρώτου του εδάφιά της) με το άρθρο 32 παρ. 1 του ν. 3772/2009 (Α' 112), ορίζονται τα εξής: «Το δικαστήριο, κατ' αίτηση του διαδίκου ή του εμφανιζομένου ως πληρεξουσίου, είτε αναβάλλει τη

συζήτηση σε άλλη δικάσιμο είτε χορηγεί εύλογη προθεσμία για τη νομιμοποίηση, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας απορρίπτει το ένδικο μέσο. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 33 εφαρμόζονται και επί ελλείψεων ή ανάγκης συμπληρώσεως ή επί αμφιβολιών ως προς τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου ή του διαδίκου, όχι, όμως, επί παντελούς ελλείψεως νομιμοποιητικών στοιχείων. Τα στοιχεία της νομιμοποίησης επιτρέπεται, σε κάθε περίπτωση, να είναι και μεταγενέστερα της συζητήσεως». Οι δε διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 33 του π.δ. 18/1989 (όπως οι παράγραφοι αυτές προστέθηκαν με το άρθρο 32 παρ. 2 του ν. 3772/2009), στις οποίες παραπέμπει, κατά τα ανωτέρω, το άρθρο 27 παρ. 3 του ίδιου π.δ/τος, ορίζουν τα εξής: «3. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων της συνθέσεως ή ο εισηγητής καλεί, και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία. 4. Η πρόσκληση της προηγούμενης παραγράφου γίνεται τηλεφωνικώς από τον γραμματέα, ο οποίος βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας το χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν η τηλεφωνική πρόσκληση είναι αδύνατη ή δυσχερής, αποστέλλεται έγγραφο, αντίγραφο του οποίου τηρείται στο φάκελο της δικογραφίας. Στο αντίγραφο αυτό σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής του εγγράφου». Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 επ. και 23 επ. του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208), το δικαίωμα προς άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος αποκτάται κατόπιν διορισμού, της επακολουθούσας ορκοδοσίας ή της δηλώσεως και της εγγραφής στο μητρώο ενός Δικηγορικού Συλλόγου και διαρκεί μέχρι την (ολική ή μερική) αναστολή ασκήσεως του δικηγορικού λειτουργήματος και την προσωρινή ή οριστική απώλεια της δικηγορικής ιδιότητας [αποβολή (αυτοδίκαιη απώλεια), παύση ή λύση] στις προβλεπόμενες στον νόμο περιπτώσεις, ενώ στο άρθρο 29 του ίδιου Κώδικα προβλέπεται η από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο χορήγηση στον δικηγόρο μια φορά τον χρόνο ειδικής ταυτότητας

δικηγόρου. Ταυτόσημου περιεχομένου ήσαν και οι διατάξεις των άρθρων 27 και 30 του προϊσχύσαντος Δικηγορικού Κώδικα (ν.δ. 3026/1954, Α' 235).

6. Επειδή, από τις ως άνω διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 του π.δ. 18/1989, οι οποίες, κατά το μέρος που αφορούν τον τρόπο παροχής πληρεξουσιότητας από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, δεν μεταβλήθηκαν από τις διατάξεις της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 2479/1997, προκύπτει ότι στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου παρέχεται η δυνατότητα να νομιμοποιήσουν τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους αφενός με προφορική δήλωση του νομίμου εκπροσώπου τους στο ακροατήριο και αφετέρου είτε με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο είτε με γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, εφόσον όμως στην τελευταία αυτή περίπτωση προσκομίζεται και απόφαση του αρμόδιου (κατά τον νόμο ή το καταστατικό) οργάνου τους για την άσκηση ή την έγκριση της ασκήσεως του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου (Σ.τ.Ε. 258, 250/2020, 237/2019, 1418/2017, 2353/2015, 4946/2013, 1692/2009, 4063/2008 7μ., 3664-7/2008, 3636/2002 7μ., 4284/2001 Ολομ., 3325/2001, 1546-8/2001 7μ., 2307/1995 Ολομ. κ.ά.).

7. Επειδή, όπως έχει κριθεί (Σ.τ.Ε. 1423/2020, 2376, 113/2018, 2634/2017, 2847/2016, 2501, 2488/2015, 4832/2014, 4503, 3205/2013, 3210, 2053, 900/2010), στην περίπτωση κατά την οποία το δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως υπογράφεται μόνον από τον ίδιο τον αιτούντα με την ιδιότητα του δικηγόρου, για τη νομιμοποίηση του τελευταίου επιβάλλεται να παραστεί στο ακροατήριο ο ίδιος ο αιτών ως δικηγόρος ή με άλλον πληρεξούσιο δικηγόρο ή, διαφορετικά, να προσκομισθούν τα αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη της δικηγορικής του ιδιότητας κατά τον χρόνο ασκήσεως της αιτήσεως ακυρώσεως, όπως π.χ. η κατά το άρθρο 29 του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων ειδική ταυτότητα δικηγόρου ή βεβαίωση του οικείου δικηγορικού συλλόγου από την οποία να προκύπτει η δικηγορική ιδιότητα κατά τον ανωτέρω κρίσιμο χρόνο. Εξάλλου, οι ανωτέρω διατάξεις του δεύτερου και τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του

άρθρου 27 και της παρ. 3 του άρθρου 33 του π.δ. 18/1989 επιτρέπουν να υποβληθούν, μετά τη συζήτηση, ελλείποντα ή συμπληρωματικά στοιχεία, προς άρση εύλογων αμφιβολιών σχετικά με την πληρεξουσιότητα του δικηγόρου που διενήργησε τις οικείες διαδικαστικές πράξεις ή την κατά τον ως άνω κρίσιμο χρόνο ύπαρξη δικηγορικής ιδιότητας του αιτούντος που υπογράφει το δικόγραφο ως δικηγόρος, ιδίως ενόψει της ατέλειας ή της ασάφειας του περιεχομένου των ήδη προσκομισθέντων στοιχείων, από τα οποία πρέπει, πάντως, να προκύπτει η ύπαρξη, κατ' αρχήν, έγκυρης νομιμοποίησεως του δικηγόρου (Σ.τ.Ε. 1423/2020, 436/2017 7μ., 2634/2017, 2771/2015 κ.ά.).

8. Επειδή, το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως ακυρώσεως υπογράφεται μόνον από τον δεύτερο αιτούντα με την ιδιότητα του δικηγόρου. Συγκεκριμένα, ο υπογράφων το δικόγραφο επικαλείται αφενός την ιδιότητα του αιτούντος ατομικώς και του νομίμου εκπροσώπου του πρώτου αιτούντος σωματείου [«Ένωση Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών» (Ε.Α.Ν.Δ.Α.), σωματείο κατά το καταστατικό της (βλ. άρθρο 1 αυτού)] και αφετέρου την ιδιότητα του δικηγόρου Αθηνών (βλ. την υπάρχουσα στο δικόγραφο δικηγορική σφραγίδα με την ένδειξη «ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ» με μνεία του Α.Φ.Μ. και της οικείας Δ.Ο.Υ., καθώς και τον αναγραφόμενο στο σώμα του δικογράφου αριθμό μητρώου του δικηγορικού συλλόγου του «Α.Μ. ΔΣΑ 33024»). Πριν τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο, προσκομίσθηκαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τα εξής στοιχεία: α) η από 3.12.2020 (κατά την παρ. 6 του άρθρου 33 του π.δ. 18/1989, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 26 παρ. 1 του ν. 4509/2017, Α' 201) δήλωση παραστάσεως του δικηγόρου Αθηνών Ηλία Κολλύρη, φερόμενου ως πληρεξουσίου δικηγόρου του πρώτου αιτούντος σωματείου, β) το 3578/2.5.2017 συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο (της συμβολαιογράφου Αθηνών Αικατερίνης Παναγιώτη Χριστοπούλου), με το οποίο πιστοποιείται η ιδιότητα του δεύτερου αιτούντος ως «δικηγόρου» (βλ. άρθρο 8 παρ.1 περ.

γ' του Κώδικα Συμβολαιογράφων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2830/2000, Α' 96) και παρέχεται από αυτόν ενεργούντα τόσον ατομικώς όσον και ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και νόμιμος εκπρόσωπος του πρώτου αιτούντος σωματείου (Δ.Σ. το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα κατά τη συνεδρίαση της 7.3.2017, κατόπιν των αρχαιρεσιών της 11.1.2017, όπως τούτο προκύπτει από το πρακτικό Δ.Σ. της 7.3.2017, επίσημο αντίγραφο του οποίου προσαρτάται στο εν λόγω συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο) γενική εντολή και πληρεξουσιότητα (όπως σαφώς προκύπτει από το περιεχόμενό του) στον δικηγόρο Αθηνών (μεταξύ άλλων) Ηλία Κολλύρη για εκπροσώπηση και παράσταση ενώπιον όλων γενικώς των ελληνικών δικαστηρίων, περιλαμβανομένου και του Συμβουλίου της Επικρατείας, γ) ακριβές αντίγραφο του ως άνω από 7.3.2017 πρακτικού του Δ.Σ. της Ένωσης Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών (πρώτου αιτούντος σωματείου) και δ) επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο του από 14.3.2001 (νέου) καταστατικού της εν λόγω Ενώσεως (4233/2001 απόφαση τροποποιήσεως) που φέρει επισημείωση με τον αριθμό μητρώου του σωματείου (17557) και τον αριθμό της αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών περί αναγνώρισεως αυτού (833/1990) και επικυρωμένο φωτοτυπικό αντίγραφο του αρχικώς εγκριθέντος από 2.2.1990 καταστατικού του σωματείου (τα στοιχεία αυτά μνημονεύονται και στο ως άνω συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο). Περαιτέρω, μετά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο κατατέθηκε εντός του, κατά την ως άνω διάταξη του άρθρου 71 παρ. 1 περ. α' του ν. 4722/2020, επταήμερου υπόμνημα (κατ' επίκληση της διατάξεως αυτής) του πρώτου αιτούντος σωματείου (Ε.Α.Ν.Δ.Α.), το οποίο υπογράφει ο ανωτέρω δικηγόρος Αθηνών Ηλίας Κολλύρης, φερόμενος ως πληρεξούσιος δικηγόρος αυτού. Στο υπόμνημα αυτό περιλαμβάνεται και δήλωση παραιτήσεως από το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως ακυρώσεως για τον δεύτερο αιτούντα (Κωνσταντίνο Καρέτσο), καθόσον έχει εκλείψει η ιδιότητά του ως εργαζομένου σε δικηγορική εταιρεία. Εντός του ως άνω

επταημέρου προσκομίσθηκε από τον ανωτέρω δικηγόρο και γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών - κρατήσεων [κατ' άρθρο 61 του Κώδικα Δικηγόρων (ν.4194/2013), όπως αυτό ισχύει] για την ένδικη υπόθεση του εντολέα του Ε.Α.Ν.Δ.Α. Εξάλλου, ο δεύτερος αιτών ειδοποιήθηκε από τη Γραμματεία του Α' Τμήματος (βλ. τη σχετική σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας) να προσκομίσει στο Δικαστήριο, έως τις 15.11.2021, βεβαίωση του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών ότι στις 4.4.2017, δηλαδή την ημερομηνία καταθέσεως της κρινομένης αιτήσεως ακυρώσεως, ήταν εγγεγραμμένος στον ως άνω Δικηγορικό Σύλλογο και ασκούσε νομίμως το δικηγορικό λειτούργημα. Ακολούθως, ο δεύτερος αιτών προσκόμισε εντός της ταχθείσας ως άνω προθεσμίας την από 10.11.2021 βεβαίωση του Γενικού Διευθυντή του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, στην οποία βεβαιώνεται ότι «ο δικηγόρος Αθηνών Κωνσταντίνος Καρέτσος του Χρήστου (ΑΜ ΔΣΑ 33024) στις 4.4.2017 ήταν εγγεγραμμένος στα μητρώα του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και ασκούσε νομίμως το δικηγορικό λειτούργημα».

9. Επειδή, το ως άνω γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο δεν αρκεί για τη νομιμοποίηση του δικηγόρου Ηλία Κολλύρη που παρέστη μόνον για το πρώτο αιτούν, αφού δεν συνοδεύεται από την απαιτούμενη στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 6, απόφαση του αρμόδιου οργάνου του αιτούντος σωματείου για την άσκηση ή την έγκριση της ασκήσεως του ενδίκου βοηθήματος. Συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση, κατά το μέρος που έχει ασκηθεί από το πρώτο αιτούν σωματείο, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 του π.δ. 18/1989, όπως αυτές κατά τα ανωτέρω έχουν αντικατασταθεί και ισχύουν (βλ. Σ.τ.Ε. 237/2019, 4946/2013, 1692/2009, 3664/2008 κ.ά.). Εξάλλου, η περιλαμβανόμενη στο ως άνω κατατεθέν μετά τη συζήτηση υπόμνημα του πρώτου αιτούντος σωματείου (που δεν νομιμοποίησε προσηκόντως τον παραστάτη μόνον για αυτό δικηγόρο) δήλωση παραιτήσεως για τον δεύτερο αιτούντα δεν είναι έγκυρη και δεν

επιφέρει κατάργηση της δίκης ως προς αυτόν. Και τούτο διότι, πέραν του ότι το εν λόγω υπόμνημα αφορά μόνον το πρώτο αιτούν και δεν είναι κατά τα ανωτέρω (λόγω δηλαδή ελλείψεως νομιμοποίησής του) ληπτέο υπόψη, πάντως η δήλωση παραιτήσεως για τον δεύτερο αιτούντα υποβλήθηκε μετά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο και, ως εκ τούτου, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 4, η παραίτηση του δεύτερου αιτούντος δεν είναι έγκυρη. Περαιτέρω, ο δεύτερος αιτών υπογράφει το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως με την ιδιότητα του δικηγόρου και κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο δεν εμφανίσθηκε ο ίδιος ως δικηγόρος ούτε παρέστη με άλλον πληρεξούσιο δικηγόρο. Εξάλλου, το δικαίωμά του να ασκεί το δικηγορικό λειτούργημα κατά τον κρίσιμο χρόνο ασκήσεως της κρινομένης αιτήσεως (4.4.2017) δεν αποδεικνύεται από μόνη την υπάρχουσα στο δικόγραφο σφραγίδα του (βλ. Σ.τ.Ε. 2289/2019) ούτε το ως άνω γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο αρκεί για τη νομιμοποίησή του ως εκ του χρόνου συντάξεώς του, καθόσον φέρει ημερομηνία 2.5.2017. Ειδικότερα, από το συμβολαιογραφικό αυτό πληρεξούσιο, το οποίο ως δημόσιο έγγραφο έχει την κατά τα άρθρα 438 και 440 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας [(π.δ. 503/1985, Α' 182), διατάξεις που εφαρμόζονται αναλόγως εν προκειμένω δυνάμει του άρθρου 40 του π.δ. 18/1989] αποδεικτική δύναμη (βλ. Α.Π. 307/2013, 486/2014, 1882/2017 κ.ά., βλ. και Σ.τ.Ε. 209/2020 Ολομ., 647/2020), προκύπτει μεν η δικηγορική ιδιότητά του (βλ. Σ.τ.Ε. 537/2021) όχι όμως κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως αυτής. Αφού λοιπόν από το συμβολαιογραφικό αυτό πληρεξούσιο αποδεικνύεται η ιδιότητα του δεύτερου αιτούντος ως δικηγόρου και, ακολούθως, κατόπιν σχετικής προσκλήσεως από τη Γραμματεία του Α' Τμήματος του Δικαστηρίου, αυτός προσκόμισε την ανωτέρω βεβαίωση του Γενικού Διευθυντή του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, από την οποία προκύπτει ότι κατά τον χρόνο ασκήσεως της κρινομένης αιτήσεως ασκούσε νομίμως το δικηγορικό λειτούργημα, ο δεύτερος αιτών νομιμοποιήθηκε προσηκόντως (βλ. Σ.τ.Ε.

2376/2018, καθώς και Σ.τ.Ε. 643/2020). Συνεπώς, παραδεκτώς από την άποψη αυτή (δηλ. κατ' άρθρο 27 του π.δ. 18/1989) ασκεί την κρινόμενη αίτηση ο δεύτερος αιτών, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 7.

10. Επειδή, οι προσβαλλόμενες πράξεις έχουν συνταχθεί ως εγκύκλιοι, υπογράφονται από τον Υφυπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, απευθύνονται προς τον Ε.Φ.Κ.Α. και το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και έχουν το ίδιο θέμα: «Οδηγίες για την εφαρμογή της διάταξης της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016». Η δεύτερη (νεότερη) προσβαλλόμενη πράξη επαναλαμβάνει σχεδόν αυτούσιο το περιεχόμενο της πρώτης προσβαλλόμενης και διαφοροποιείται σε συγκεκριμένα επιμέρους σημεία που δεν ενδιαφέρουν στην υπό κρίση υπόθεση (ήτοι στην αρχή της παρ. 1, στο τέλος της παρ. 4 και στην 4η υποπαράγραφο της παρ. 6, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω). Το κρίσιμο για την επίδικη διαφορά και πληττόμενο με την κρινόμενη αίτηση μέρος αμφοτέρων των προσβαλλομένων πράξεων (ήτοι η δεύτερη υποπαράγραφος της παρ. 6) είναι ομοίου περιεχομένου. Στη δεύτερη προσβαλλόμενη πράξη (από 7.2.2017) αναφέρονται τα εξής: «Σας γνωρίζουμε ότι με την παρ. 9 του αρ. 39 του ν. 4387/2016, ρυθμίζεται η ασφάλιση των προσώπων της παρ. 1 του ίδιου άρθρου που αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και για τους οποίους προκύπτει ότι το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόληση σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά). Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, διευκρινίζονται τα ακόλουθα: 1. Πρόσωπα που εντάσσονται στη ρύθμιση. Σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016, για τα πρόσωπα που έχουν ιδιότητα ή ασκούν δραστηριότητα βάσει της οποίας θα υπάγονταν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ ή/και του ΕΤΑΑ [στην ομοίου κατά τα λοιπά περιεχομένου παρ. 1 της πρώτης προσβαλλόμενης πράξεως αναφέρεται η φράση «για τους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους, που υπάγονται ή θα υπάγονταν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, στην ασφάλιση του

ΟΑΕΕ και του ΕΤΑΑ»], σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις αυτών, όπως ίσχυαν πριν την ένταξή τους στον ΕΦΚΑ, το συνολικό ποσό εισφοράς κύριας σύνταξης, ο τρόπος υπολογισμού, καθώς και ο υπόχρεος καταβολής της εισφοράς προσδιορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 38 του συγκεκριμένου νόμου, εφόσον το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά).

2. Ποσοστά εισφορών. Ειδικότερα, εφόσον το εισόδημα προέρχεται από την άσκηση διαρκούς -και όχι ευκαιριακής- επαγγελματικής δραστηριότητας, και μόνο από την απασχόληση σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά), προκύπτει ουσιαστικά αποκλειστικότητα ως προς το/τα πρόσωπο/α που αποδέχεται/ονται τις σχετικές υπηρεσίες. Επομένως, επί του εισοδήματος αυτού υπολογίζονται εισφορές ύψους 20% για τον κλάδο κύριας σύνταξης, κατανεμημένο κατά 6,67% σε βάρος του ασφαλισμένου και κατά 13,33% σε βάρος του αντισυμβαλλόμενου. Αντίστοιχα κατανέμονται οι εισφορές υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και οι εισφορές επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ, σε όσες κατηγορίες ασφαλισμένων υφίσταται υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση των κλάδων αυτών (δηλαδή επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ) λόγω της ιδιότητάς τους ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή αυτοαπασχολούμενοι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία και σε κάθε περίπτωση οι εισπραττόμενες εισφορές καταβάλλονται στους αρμόδιους κατά περίπτωση φορείς στους οποίους και έχει υπαχθεί ο ασφαλισμένος.

3. Ανώτατη- κατώτατη βάση υπολογισμού εισφορών. Το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τις περιπτώσεις που υπάγονται στην οικεία ρύθμιση ελέγχεται σε συνάρτηση με τη διάρκεια της σύμβασης μεταξύ των μερών. Πιο συγκεκριμένα, για όσους έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση της παρ. 9 του άρθρου 39 με ετήσια διάρκεια σύμβασης, κατά τα ως άνω, ισχύει το ετήσιο ανώτατο όριο των 70.320 ευρώ, συνεπώς οι οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται στο συνολικό ποσό του δελτίου παροχής υπηρεσιών (ΔΠΥ), ακόμα και αν αυτό υπερβαίνει ανά μήνα το

ποσό των 5.860,80 ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι σε κάθε περίπτωση δεν γίνεται υπέρβαση του ανωτάτου ετησίου ορίου. Σε περιπτώσεις συμβάσεων με διάρκεια μικρότερη του έτους, καταβάλλονται οι ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην κατανομή της συμφωνημένης αμοιβής ανά μήνα ενώ και το ανώτατο όριο λαμβάνεται υπόψη σε μηνιαία βάση (5.860,80 ευρώ). Στην περίπτωση κατά την οποία το ποσό του/των ΔΠΥ που εκδίδεται/ονται μηνιαίως από ασφαλισμένο που υπάγεται στη ρύθμιση της παρ. 9 του άρθρου 39 υπολείπεται της ελάχιστης βάσης υπολογισμού εισφορών, ο εν λόγω ασφαλισμένος υποχρεούται να καταβάλλει τις εισφορές που υπολείπονται του ελάχιστου ποσού κατά το χρόνο της ετήσιας εκκαθάρισης της ασφαλιστικής υποχρέωσης, οπότε και θα οριστικοποιούνται οι αναλογούσες σε αυτόν ασφαλιστικές εισφορές.

4. Υποβολή Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (ΑΠΔ). Προκειμένου να διασφαλιστεί τόσο η εμπρόθεσμη καταβολή των εισφορών, όσο και η ενημέρωση των υπόχρεων καταβολής, ο ασφαλισμένος που αιτείται την υπαγωγή του στη διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 39 οφείλει να αναγράφει στο ΔΠΥ που εκδίδει στον αντισυμβαλλόμενο του ότι υπάγεται στην εν λόγω ρύθμιση. Αντίστοιχα, και μέχρι το τέλος εκάστου ημερολογιακού μήνα, ο εν λόγω αντισυμβαλλόμενος υποχρεούται να υποβάλει για τον ασφαλισμένο που υπάγεται στην ανωτέρω ρύθμιση ΑΠΔ, προβαίνοντας σε κατανομή της συμφωνηθείσας αμοιβής ανά μήνα, με βάση τη διάρκεια της σύμβασης. Με την υποβολή της ΑΠΔ αυτής ενεργοποιείται αυτομάτως η καταβολή ασφαλιστικών εισφορών σύμφωνα με τα παραπάνω. Στην περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος δεν υποβάλει ΑΠΔ, προκειμένου ο παρέχων σε αυτόν υπηρεσίες ασφαλισμένος να υπαχθεί στην οικεία ρύθμιση, ο εν λόγω ασφαλισμένος οφείλει να υποβάλει στον ΕΦΚΑ υπεύθυνη δήλωση περί πλήρωσης των νόμιμων προϋποθέσεων, όπως αυτές περιγράφονται ως άνω, δηλώνοντας ταυτόχρονα το ΑΦΜ του/των αντισυμβαλλομένου/ων του και προσκομίζοντας τυχόν άλλα

δικαιολογητικά που αποδεικνύουν το περιεχόμενο της υπεύθυνης δήλωσής του. Στη συνέχεια, ενημερώνεται/ονται ο/οι αντισυμβαλλόμενος/οι αυτού περί της υποχρέωσης υποβολής ΑΠΔ και καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 39, για το χρονικό διάστημα από την υποβολή της δήλωσης και εντεύθεν. Εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αμφισβητεί το περιεχόμενο της δήλωσης του ασφαλισμένου, υποβάλλει αντιρρήσεις ενώπιον των αρμοδίων οργάνων του ΕΦΚΑ, ενώ μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς από τα όργανα αυτά, ο ασφαλισμένος υποχρεούται να καταβάλλει τις εισφορές που αντιστοιχούν στο ποσοστό του εργαζόμενου, σύμφωνα με το άρθρο 38, ήτοι ποσοστό 6,67% για τον Κλάδο Κύριας Σύνταξης και ποσοστό 2,55% για την υγειονομική περίθαλψη [στο τελευταίο εδάφιο της ομοίου κατά τα λοιπά περιεχομένου παρ. 4 της πρώτης προσβαλλόμενης πράξεως αναφέρονται τα εξής: «Εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αμφισβητεί το περιεχόμενο της δήλωσης του ασφαλισμένου υποβάλλει αντιρρήσεις ενώπιον των αρμοδίων οργάνων του ΕΦΚΑ, ενώ μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς από τα όργανα αυτά, για τον ασφαλισμένο υπολογίζονται εισφορές σύμφωνα με το άρθρο 39 (ως μη μισθωτός)»]. 5. Εκκαθάριση και συμψηφισμός εισφορών. Οι ασφαλισμένοι οι οποίοι αρχικά υπήχθησαν στις διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 39, πληρούντες τις νόμιμες προϋποθέσεις, αλλά στη συνέχεια τις απώλεσαν (επειδή, για παράδειγμα, παρείχαν υπηρεσίες σε περισσότερους αντισυμβαλλομένους είτε επειδή δεν είχαν κανέναν αντισυμβαλλόμενο), για το διάστημα που ακολουθεί την έκπτωση από τις ρυθμίσεις της ανωτέρω παραγράφου, καταβάλλουν εισφορές ως μη μισθωτοί. Έτσι, εάν στη διάρκεια του ημερολογιακού έτους παρασχεθεί υπηρεσία και σε τρίτο αντισυμβαλλόμενο, ο ασφαλισμένος οφείλει να γνωστοποιήσει τούτο στον ΕΦΚΑ, με σχετική αίτηση-δήλωση, ώστε να επέλθει η σχετική μεταβολή στο μητρώο και να ενημερωθεί/ούν ο/οι αντισυμβαλλόμενος/οι προκειμένου να απαλλαγεί/ούν από την ανωτέρω

υποχρέωση. Όπως και για κάθε άλλη κατηγορία ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων, στο τέλος εκάστου έτους θα πραγματοποιείται εκκαθάριση και συμψηφισμός μεταξύ των καταβληθεισών κατά τους ανωτέρω μήνες εισφορών και των οφειλόμενων εισφορών, με βάση το πραγματικό εισόδημα που προκύπτει από την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας (όπως αυτό προκύπτει από το πιο πρόσφατο εκκαθαρισμένο φορολογικό έτος).

6. Τελικές διευκρινίσεις επί προσώπων που υπάγονται ή μη στη ρύθμιση και επί της έννοιας του αντισυμβαλλόμενου. Επισημαίνεται ότι για τους δικηγόρους με έμμισθη εντολή, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, για το εισόδημα που προέρχεται από τη διαρκή σχέση παροχής υπηρεσιών, εφαρμόζεται η περ. στ' της παρ. 3 του άρθρου 38 (εγκύκλιος Υπουργείου Φ.80000/οικ. 61689/2215/30.12.2016, ΑΔΑ:7Χ78465Θ1Ω-1Λ3). Στην κοινοποιούμενη διάταξη δεν υπάγονται οι εταίροι και συνεργάτες δικηγορικών εταιρειών, οι οποίοι καταβάλλουν εισφορές με βάση το άρθρο 39 (ως μη μισθωτοί). Επίσης, η κοινοποιούμενη διάταξη δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση ασφαλισμένων που προσφέρουν υπηρεσίες υπό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας, και οι οποίοι υπάγονται ευθέως στις διατάξεις του άρθρου 38 ως μισθωτοί. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι ασφαλισμένοι που προσφέρουν τις ίδιες υπηρεσίες σε έναν εργοδότη, λαμβάνοντας μέρος των αποδοχών τους ως μισθωτοί και μέρος αυτών μέσω ΔΠΥ, οπότε για το σύνολο των αποδοχών θα καταβάλλονται εισφορές με βάση το άρθρο 38. Στις περιπτώσεις ασφαλισμένων που απασχολούνται σε έναν εργοδότη ως μισθωτοί και προσφέρουν υπηρεσίες σε άλλο/άλλους και μέχρι 2 αντισυμβαλλόμενους μέσω ΔΠΥ, εφαρμόζονται για τις παρεχόμενες με ΔΠΥ υπηρεσίες οι διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 39 [στην τέταρτη υποπαράγραφο της παρ. 6 της ομοίου κατά τα λοιπά περιεχομένου πρώτης προσβαλλόμενης πράξεως αναφέρονται τα εξής: «Στις περιπτώσεις ασφαλισμένων που απασχολούνται σε έναν εργοδότη ως μισθωτοί και προσφέρουν υπηρεσίες σε άλλο

αντισυμβαλλόμενο μέσω ΔΠΥ, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 περί πολλαπλής δραστηριότητας και όχι αυτή της παρ. 9 του άρθρου 39»]. Τέλος, ως αντισυμβαλλόμενος υπό την έννοια του παρόντος, λογίζονται και ένα ή περισσότερα νομικά πρόσωπα τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με κοινή επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή άσκησης αυτής. Η κοινή επιχειρηματική δραστηριότητα συνίσταται στον κοινό οικονομικό σκοπό που επιδιώκεται από τον αντισυμβαλλόμενο μέσω των κάθε είδους νομικής μορφής δραστηριοτήτων και συνιστά απόρροια των κατά περίπτωση πραγματικών στοιχείων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τέτοια τεκμήρια προκύπτουν όταν διαφορετικές επιχειρήσεις ανήκουν στο ίδιο πρόσωπο, λειτουργούν στον ίδιο χώρο, με τον ίδιο μηχανολογικό εξοπλισμό, απασχολούν από κοινού το ίδιο προσωπικό, είτε τα στοιχεία αυτά συντρέχουν σωρευτικά είτε όχι. 7. Παραδείγματα. ...». Με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η εν μέρει, κατά τα προεκτεθέντα, ακύρωση των δύο ως άνω εγγράφων του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

11. Επειδή, στο άρθρο 47 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 ορίζεται ότι: «Αίτηση ακυρώσεως δικαιούται να ασκήσει ο ιδιώτης ή το νομικό πρόσωπο, τους οποίους αφορά η διοικητική πράξη ή των οποίων έννομα συμφέροντα, έστω και μη χρηματικά, προσβάλλονται από αυτήν». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως απαιτείται προσωπικό, άμεσο και ενεστώσ έννομο συμφέρον του αιτούντος και δεν αρκεί το γενικό ενδιαφέρον του κάθε πολίτη για την τήρηση των νόμων και τη σύννομη άσκηση της διοικητικής λειτουργίας ούτε συμφέρον μελλοντικό ή απλώς ενδεχόμενο (Σ.τ.Ε. 820, 365/2017 Ολομ., 4391/2011 7μ., 2446/1992 7μ.). Εξάλλου, κατά τα παγίως κριθέντα (Σ.τ.Ε. 820, 365/2017 Ολομ., 880/2016 7μ., 1844/2013 7μ., 4391/2011 7μ., 4331/2011, 3153/2003, 2484/2000 7μ. κ.ά.), το έννομο συμφέρον για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως πρέπει να υφίσταται σωρευτικώς σε τρία χρονικά σημεία, ήτοι κατά τον χρόνο α) της τελειώσεως (εκδόσεως ή

δημοσιεύσεως) της προσβαλλομένης διοικητικής πράξεως, β) της ασκήσεως του ενδίκου βοηθήματος και γ) της συζητήσεως της υποθέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου. Στην ειδικότερη περίπτωση που ο αιτών ζητεί την ακύρωση πράξεως με κανονιστικό χαρακτήρα, η ύπαρξη του εννόμου συμφέροντος εξαρτάται από τον σύνδεσμο που υπάρχει μεταξύ των εννόμων αποτελεσμάτων που επέρχονται από την προσβαλλόμενη πράξη και της συγκεκριμένης νομικής καταστάσεως στην οποία ο αιτών τελεί ή της συγκεκριμένης ιδιότητας την οποία ο αιτών έχει και την επικαλείται (Σ.τ.Ε. 136/2021, 1335/2019, 935/2018, 820, 365/2017 Ολομ., 2336/2016 7μ., 3317/2014 Ολομ., 2160-1/2014 7μ., 2077, 1039/2014, 2629/2011 7μ., 2303/2011 7μ., 2717/2007 7μ., 2855-6/1985 Ολομ. κ.ά.).

12. Επειδή, ο δεύτερος αιτών έχει, κατά τα προεκτεθέντα, την ιδιότητα του δικηγόρου. Με την κρινόμενη αίτηση επιδιώκεται η ακύρωση των προσβαλλομένων πράξεων κατά το μέρος που με αυτές (δεύτερη υποπαράγραφος της παρ. 6 αυτών) προβλέπεται ότι οι συνεργάτες δικηγορικών εταιρειών δεν υπάγονται στην (ευνοϊκή γι' αυτούς) διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 και ότι αυτοί πρέπει να καταβάλλουν εισφορές με βάση το άρθρο 39 του ίδιου νόμου ως μη μισθωτοί. Ως πρώτος λόγος ακυρώσεως προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις που αναρτήθηκαν στον ιστότοπο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αν και έχουν συνταχθεί ως ερμηνευτικές εγκύκλιοι προκειμένου να παρασχεθούν οδηγίες ως προς την εφαρμογή της διατάξεως της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016, δεν περιορίζονται, κατά το πληττόμενο μέρος τους, στην επανάληψη της ρυθμίσεως του νόμου, που έχει σαφή και αδιάστικτη διατύπωση και εξαντλητικό περιεχόμενο, αλλά εισάγουν νέα ρύθμιση κανονιστικού χαρακτήρα, αντίθετη προς τις διατάξεις του νόμου, και άρα αποτελούν κατά τούτο ψευδοερμηνευτικές εγκυκλίους, οι οποίες ως μη δημοσιευθείσες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ενώ ήσαν δημοσιευτέες) είναι ανυπόστατες και ακυρωτέες κατά το εν λόγω κανονιστικό μέρος τους, αφού η Διοίκηση έχει εκδηλώσει τη σαφή

πρόθεσή της για την εφαρμογή τους διά της κοινοποιήσεώς τους στις αρμόδιες υπηρεσίες του Ε.Φ.Κ.Α. και του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. για να τις εφαρμόσουν. Περαιτέρω, με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι ακυρωτέες, διότι η ως άνω νέα, κατά τον δεύτερο αιτούντα, κανονιστική ρύθμιση αντίκειται στην αρχή της ισότητας ως εισάγουσα δυσμενή διάκριση εις βάρος των συνεργατών των δικηγορικών εταιρειών έναντι των λοιπών αυτοαπασχολούμενων και των ελεύθερων επαγγελματιών, οι οποίοι αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών από ένα και μέχρι δύο πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, τόσον ως προς τις εισφορές κλάδου κύριας συντάξεως όσον και ως προς τις κατ' άρθρο 41 παρ. 1 και 2 του ν. 4387/2016 εισφορές υπέρ υγειονομικής περιθάλψεως. Με τον τρίτο δε λόγο ακυρώσεως προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι ως προς το ως άνω κανονιστικό μέρος τους ακυρωτέες, διότι έχουν εκδοθεί καθ' υπέρβαση της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως που έχει παρασχεθεί για τη ρύθμιση θεμάτων λεπτομερειακού χαρακτήρα, κατά παράβαση του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος. Ενόψει των ανωτέρω, ο δεύτερος αιτών με προφανές έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση ως δικηγόρος ο οποίος ενδιαφέρεται για τους όρους και τις προϋποθέσεις ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος καθώς και για το ασφαλιστικό καθεστώς των δικηγόρων (εμμίσθων δικηγόρων ή όχι, συνεργατών δικηγορικών εταιρειών ή όχι), είναι δε αδιάφορο από την εξεταζόμενη άποψη εάν αυτός είναι συνεργάτης δικηγορικής εταιρείας. Κατά συνέπεια, η κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως είναι περαιτέρω εξεταστέα κατ' ουσίαν ως προς τον δεύτερο αιτούντα. Κατά τη γνώμη όμως του Συμβούλου Χρήστου Λιάκουρα, ο δεύτερος αιτών δεν έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως, διότι στήριξε το έννομο συμφέρον του στον ισχυρισμό ότι εργάζεται σε δικηγορική εταιρεία παρέχοντας τις νομικές και δικηγορικές υπηρεσίες του με έκδοση δελτίου παροχής υπηρεσιών και ότι το εισόδημά του προέρχεται από την

απασχόλησή του αυτή, δεν απέδειξε όμως ότι είναι συνεργάτης δικηγορικής εταιρείας.

13. Επειδή, στο άρθρο 38 του ν. 4387/2016 (Α' 85), με τίτλο του άρθρου «Εισφορές Μισθωτών και Εργοδοτών», όπως το άρθρο αυτό ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως των προσβαλλομένων πράξεων, ορίζονται τα εξής: «1. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, το συνολικό ποσοστό εισφοράς κύριας σύνταξης ασφαλισμένου μισθωτού και εργοδότη ορίζεται σε 20% επί των πάσης φύσεως αποδοχών των εργαζομένων, με την επιφύλαξη της παραγράφου 17 του άρθρου 39 του παρόντος νόμου, με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς αναπηρίας και κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και κατά 13,33% σε βάρος των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένου από 1.1.2017 και του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος. 2. α. Το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών, συνίσταται στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού, και σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάξεις, το δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών. β. Το ανώτατο όριο της περίπτωσης α εφαρμόζεται και επί πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης ή έμμισθης εντολής όσον αφορά στην εισφορά ασφαλισμένου. γ. (όπως η περ. γ' προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 4445/2016, Α' 236) Η ελάχιστη μηνιαία βάση υπολογισμού επί της οποίας υπολογίζεται το εκάστοτε προβλεπόμενο ποσοστό εισφοράς των μισθωτών με πλήρη απασχόληση και των εργοδοτών τους, καθορίζεται με βάση το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών. 3. Καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά για τον κλάδο σύνταξης ποσοστού 20% επιμεριζόμενη κατά ποσοστό 6,67% για τον εργαζόμενο και 13,33%

για τον εργοδότη για τις ακόλουθες, ιδίως, κατηγορίες ασφαλισμένων, διατηρούμενης σε ισχύ του τεκμηρίου της ρύθμισης του άρθρου 2 παρ. 1 του α.ν. 1846/1951: α. ... β. Για τους ασφαλισμένους που έως την έναρξη ισχύος του παρόντος υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ και παρέχουν εξαρτημένη εργασία, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση. γ. Ο διευθυντής, γενικός διευθυντής, εντεταλμένοι, διευθύνοντες ή συμπράττοντες σύμβουλοι, διοικητές εταιριών ή συνεταιρισμών εφόσον συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας για τις εισπραττόμενες αμοιβές, των ανωτέρω ποσοστών υπολογιζομένων επί του συνολικού ποσού των αμοιβών. δ. Τα πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε. και λαμβάνουν αμοιβή, των ανωτέρω ποσοστών υπολογιζομένων επί της αμοιβής κατ' αποκοπή. ε. ... στ. Για τους δικηγόρους με έμμισθη εντολή, και άλλα πρόσωπα ασφαλιστέα λόγω ιδιότητας, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, για το εισόδημα που προέρχεται από τη διαρκή σχέση παροχής υπηρεσιών. Στο εισόδημα, από άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, για το οποίο εκδίδονται δελτία παροχής υπηρεσιών, τιμολόγια ή αποδείξεις επαγγελματικής δαπάνης, καταβάλλεται εισφορά, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39 του παρόντος, αναλόγως εφαρμοζομένων, μη εφαρμοζομένης στην περίπτωση αυτή της παρ. 3 του άρθρου 39 του παρόντος. Υπόχρεος για την καταβολή της εργοδοτικής εισφοράς είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, για λογαριασμό του οποίου οι ασφαλισμένοι του παρόντος άρθρου παρέχουν τις υπηρεσίες τους περιοδικά έναντι παροχής. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται και στις κατηγορίες αυτές οι πάσης φύσεως διατάξεις περί εισφορών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. 4. Τυχόν υψηλότερα ή χαμηλότερα των οριζομένων στην παράγραφο 1 ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών κλάδου σύνταξης ασφαλισμένου και εργοδότη που προβλέπονταν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος αναπροσαρμόζονται ετησίως ισόποσα και σταδιακά από 1.1.2017 και εφεξής, ούτως ώστε από 1.1.2020 να διαμορφωθούν στο

αντίστοιχο ποσοστό που ορίζεται στην ανωτέρω παράγραφο. 5. ... 6. ... 7. Οι εισφορές δηλώνονται από τον εργοδότη στην Αναλυτική Περιοδική Δήλωση, σύμφωνα με την ισχύουσα κατά τη δημοσίευση του παρόντος νομοθεσία του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ, αναλόγως εφαρμοζομένης. 8. (όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο δεύτερο παρ. 5 του ν. 4393/2016, Α' 106) Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται ... και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. 9. ... 10. ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 39 του ίδιου ν. 4387/2016, με τίτλο του άρθρου «Εισφορές αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών», όπως το άρθρο αυτό ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως των προσβαλλομένων πράξεων, ορίζονται τα εξής: «1. α. Από 1.1.2017, το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης, που καταβάλλουν τα πρόσωπα, παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι κατά τη διάκριση του Ν. 2084/1992, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν ως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε., ανέρχεται μηνιαίως σε ποσοστό 20%. β. Ειδικά για τα πρόσωπα, παλαιούς και νέους ασφαλισμένους κατά τη διάκριση του Ν. 2084/1992, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν ως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του Ε.Τ.Α.Α., καθώς και για τους αυτοαπασχολούμενους αποφοίτους σχολών ανώτατης εκπαίδευσης, που είναι εγγεγραμμένοι σε επιστημονικούς συλλόγους ή επιμελητήρια που έχουν τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης ανέρχεται μηνιαίως σε ποσοστό 14% για τα πρώτα δύο (2) έτη από την πρώτη τους υπαγωγή στην ασφάλιση, σε ποσοστό 17% για τα επόμενα τρία (3) έτη και σε ποσοστό 20% για το διάστημα μετά το 5ο έτος της υπαγωγής τους στην ασφάλιση. 2. Τα ως άνω ποσοστά υπολογίζονται επί του μηνιαίου εισοδήματος, όπως

αυτό καθορίζεται με βάση το καθαρό φορολογητέο αποτέλεσμα, από την άσκηση δραστηριότητάς τους κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος. ... Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εξειδικεύονται τα ειδικότερα θέματα όσον αφορά στους κανόνες προσδιορισμού της βάσης υπολογισμού εισφορών ανά επαγγελματική δραστηριότητα, καθώς και τον τρόπο είσπραξης. 3. (όπως η παράγραφος αυτή συμπληρώθηκε με τα άρθρα 234 παρ. 2 του ν. 4389/2016, Α' 94 και 28 παρ. 1 του ν. 4445/2016, Α' 236) Η μηνιαία ελάχιστη βάση υπολογισμού επί της οποίας υπολογίζεται το εκάστοτε προβλεπόμενο ποσοστό εισφοράς καθορίζεται με βάση το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών. Ειδικά στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου η ως άνω ελάχιστη μηνιαία βάση υπολογισμού αντιστοιχεί στο 70% επί του εκάστοτε προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών. Το υπόλοιπο της διαφοράς που προκύπτει από την καταβολή της μειωμένης, κατά το προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής, εισφοράς σε σχέση με την προβλεπόμενη στο πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου αποτελεί ασφαλιστική οφειλή η οποία εξοφλείται σύμφωνα με την παράγραφο 2. Στις περιπτώσεις ελεύθερου επαγγελματία ή αυτοαπασχολούμενου που απασχολείται παράλληλα ως μισθωτός σε καθεστώς μερικής απασχόλησης, η κατά το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μηνιαία ελάχιστη βάση υπολογισμού διαμορφώνεται αφού αφαιρεθούν οι αποδοχές της μερικής απασχόλησης. Ως προς το ανώτατο όριο ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 38. 4. Διατάξεις νόμου που προβλέπουν την καταβολή μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών για τους ασφαλισμένους προερχόμενους από το Ε.Τ.Α.Α., κατά την πρώτη πενταετία υπαγωγής στην ασφάλιση, καταργούνται από 1.1.2017. 5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 εφαρμόζονται και για τους υγειονομικούς που αμείβονται κατά πράξη και

περίπτωση, καθώς και για τους δικηγόρους που βρίσκονται σε αναστολή άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον Κώδικα Δικηγόρων. Οι δικηγόροι αυτοί καταβάλλουν την εισφορά του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3. 6. ... 7. Υποχρέωση εισφοράς κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο σχετικά με τις εισφορές αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών έχουν, πέραν των προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού και οι εξής: α. Τα μέλη ή μέτοχοι Οργανισμών, Κοινοπραξιών ή κάθε μορφής Εταιρειών, πλην των Ανωνύμων και των Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών, των οποίων ο σκοπός συνιστά δραστηριότητα, για την οποία τα ασκούντα αυτή πρόσωπα υπάγονταν στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. (επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα). β. Τα μέλη του Δ.Σ. των Α.Ε. με αντικείμενο επιχειρήσεως επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα σε όλη την Επικράτεια, εφόσον αυτά είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον. γ. ... δ. Οι διαχειριστές Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας που ορίστηκαν με το καταστατικό ή με απόφαση των εταίρων. ε. Ο μοναδικός εταίρος Μονοπρόσωπης Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας. 8. Τυχόν υψηλότερα ή χαμηλότερα των οριζομένων στην παράγραφο 1 ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών Κλάδου Σύνταξης ασφαλισμένου και εργοδότη που προβλέπονταν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος αναπροσαρμόζονται ισόποσα και σταδιακά ετησίως από 1.1.2017 και εφεξής, ούτως ώστε από 1.1.2020 να διαμορφωθούν στο αντίστοιχο ύψος που ορίζεται στην ανωτέρω παράγραφο. 9. Στους ασφαλισμένους της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και για τους οποίους προκύπτει ότι το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά) εφαρμόζονται αναλογικά ως προς το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού και τον υπόχρεο καταβολής της εισφοράς, οι διατάξεις του άρθρου 38 του παρόντος. 10. ... 11. α. Ειδικά για τους δικηγόρους, υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. καταβάλλεται ποσοστό 20% επί της ελάχιστης αμοιβής ανά

δικηγορική πράξη ή παράσταση, για την οποία προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία έκδοση γραμματίου προείσπραξης. Ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος αποστέλλει στον Ε.Φ.Κ.Α. τη σχετική συγκεντρωτική κατάσταση ανά δικηγόρο. Τα ποσά που έχουν καταβληθεί μέσω ενσήμων ή της ανωτέρω διαδικασίας που τα αντικαθιστά, αφαιρούνται από την εισφορά που οφείλει ο δικηγόρος. Ειδικά για τους δικηγόρους που απασχολούνται με έμμισθη εντολή, τα ποσά αυτά αφαιρούνται από την εισφορά του ασφαλισμένου. β. Σε περίπτωση που τα ποσά που καταβάλλονται βάσει των ανωτέρω ρυθμίσεων υπολείπονται της εισφοράς, ο ασφαλισμένος καταβάλλει την προκύπτουσα διαφορά σε χρήμα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2042/1992. γ. Σε περίπτωση που τα ποσά που καταβλήθηκαν υπερβαίνουν την προβλεπόμενη μηνιαία εισφορά, δεν επιστρέφονται, αλλά συμψηφίζονται με την ετήσια ασφαλιστική οφειλή του αντίστοιχου έτους. 12. Από 1.1.2017 ο Ε.Φ.Κ.Α. συνεισπράττει με τις ασφαλιστικές εισφορές και την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 44 παρ. 2 του Ν. 3986/2011 εισφορά, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 50 του Ν. 4144/2013, υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας υπέρ των Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Κλάδος ασφαλισμένων ΟΑΕΕ και ΕΤΑΠ - ΜΜΕ, καθώς και υπέρ των Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Κλάδος ασφαλισμένων Ε.Τ.Α.Α., την οποία και αποδίδει στον ΟΑΕΔ. Επί εμμίσθων ασφαλισμένων που εκ της ιδιότητάς τους ασκούν και ελευθέριο επάγγελμα οι ως άνω εισφορές επιβάλλονται μόνον επί των μηνιαίων αποδοχών τους. 13. ... 18. (όπως το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής αντικαταστάθηκε με το άρθρο δεύτερο παρ. 6 του ν. 4393/2016, Α' 106) Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του ΔΣ του ΕΦΚΑ, εξειδικεύεται η εφαρμογή των κανόνων του παρόντος νόμου σχετικά με τις εισφορές κατηγοριών αυτοαπασχολούμενων και ελευθέρων επαγγελματιών, οι οποίοι μέχρι την

έναρξη ισχύος του παρόντος υπάγονταν στην ασφάλιση άλλων Φορέων Κύριας Ασφάλισης, πλην ΟΑΕΕ και ΕΤΑΑ. Μέχρι την έκδοση της απόφασης αυτής η ασφάλιση και η καταβολή των εισφορών συνεχίζει με το καθεστώς που ίσχυε έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου». Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4387/2016 αναφέρονται, σε σχέση με την επίμαχη ρύθμιση της παρ. 9 του άρθρου 39, τα εξής: «Περαιτέρω, στους ασφαλισμένους της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και για τους οποίους προκύπτει ότι το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά) εφαρμόζονται αναλογικά ως προς το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού και τον υπόχρεο καταβολής της εισφοράς, οι διατάξεις του άρθρου 38». Εξάλλου, στο άρθρο 41 (με τίτλο «Ασφαλιστικές εισφορές υγειονομικής περίθαλψης») του ανωτέρω ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως των προσβαλλομένων πράξεων, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Από 1.1.2017, η ασφαλιστική εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης των μισθωτών και των λοιπών κατηγοριών που υπάγονται στον ΕΟΠΥΥ, των οποίων οι ασφαλιστικές εισφορές κλάδου σύνταξης υπολογίζονται κατά τα προβλεπόμενα του παρόντος νόμου, ορίζεται σε ποσοστό 7,10% επί των πάσης φύσεως αποδοχών και κατανέμεται κατά ποσοστό 6,45% για παροχές σε είδος, εκ του οποίου 2,15% βαρύνει τον ασφαλισμένο και 4,30% βαρύνει τον εργοδότη, και ποσοστό 0,65% για παροχές σε χρήμα, εκ του οποίου 0,40% βαρύνει τον ασφαλισμένο και 0,25% βαρύνει τον εργοδότη. 2. Από 1.1.2017, η ασφαλιστική εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης των ελεύθερων επαγγελματιών, των ανεξάρτητα απασχολούμενων, καθώς και των λοιπών κατηγοριών των οποίων οι ασφαλιστικές εισφορές κλάδου σύνταξης υπολογίζονται κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39, και υπάγονται στον ΕΟΠΥΥ, ορίζεται σε ποσοστό 6,95% επί του ασφαλιστέου εισοδήματός τους, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 39, βαρύνει εξολοκλήρου τους ασφαλισμένους και κατανέμεται κατά ποσοστό 6,45%

για παροχές σε είδος και ποσοστό 0,50% για παροχές σε χρήμα. 3. ... 4. β. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος». Περαιτέρω, στο άρθρο 97 (με τίτλο «Εισφορές επικουρικής ασφάλισης») του ίδιου ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως των προσβαλλομένων πράξεων, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Από 1.6.2016 και μέχρι τις 31.5.2019, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς για την επικουρική ασφάλιση στο Ε.Τ.Ε.Α. όλων των μισθωτών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993, υπολογίζεται σε ποσοστό 3,5% για τον ασφαλισμένο και σε ποσοστό 3,5% για τον εργοδότη επί των ασφαλιστέων αποδοχών του εργαζομένου, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 38. Από 1.6.2019 και μέχρι την 31.5.2022, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς στο Ε.Τ.Ε.Α. όλων των μισθωτών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993, υπολογίζεται σε ποσοστό 3,25% για τον ασφαλισμένο και σε ποσοστό 3,25% για τον εργοδότη επί των ασφαλιστέων αποδοχών του εργαζομένου, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 38. Μετά το πέρας της εξαετίας, το ποσοστό της μηνιαίας εισφοράς επανέρχεται στο ύψος που ίσχυε κατά τις 31.12.2015. ... 2. Από 1.6.2016 και μέχρι τις 31.5.2019, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς όλων των αυταπασχολούμενων, ελευθέρων επαγγελματιών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993 στο Ε.Τ.Ε.Α. και στα εντασσόμενα σε αυτό ταμεία, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, υπολογίζεται σε ποσοστό 7% επί του εισοδήματος όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στα άρθρα 39 και 98. Από 1.6.2019 και μέχρι τις 31.5.2022, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς όλων των αυταπασχολούμενων, ελευθέρων επαγγελματιών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993 στο Ε.Τ.Ε.Α. υπολογίζεται σε ποσοστό 6,5% επί του εισοδήματος όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στα άρθρα 39 και 98. Μετά το πέρας της εξαετίας, το ποσοστό της μηνιαίας εισφοράς διαμορφώνεται στο ύψος που ίσχυε κατά τις 31.12.2015. 3. ... 4. ... ». Εξάλλου, στο άρθρο 36 (με τίτλο «Παράλληλη ασφάλιση») του ανωτέρω ν. 4387/2016, ορίζονται, μεταξύ

άλλων, τα εξής: «1. ... 2. Ασφαλισμένοι, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, που παρέχουν εξαρτημένη εργασία και ταυτόχρονα αυταπασχολούνται σε δραστηριότητες για τις οποίες υπάγονταν ή θα υπάγονται βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων, όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση ενός φορέα, τομέα, κλάδου και λογαριασμού ασφάλισης που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α., καταβάλλουν υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α.: α) μηνιαία ασφαλιστική εισφορά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38, για το εισόδημα που προέρχεται από τη διαρκή σχέση παροχής υπηρεσιών και β) ασφαλιστική εισφορά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39, για το εισόδημα, εφόσον υπάρχει, από άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, για το οποίο εκδίδονται δελτία παροχής υπηρεσιών, τιμολόγια ή αποδείξεις επαγγελματικής δαπάνης. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 39. 3. ... 4. .... 5. ... 6. Οι διατάξεις του παρόντος, πλην της παρ. 5, έχουν εφαρμογή από 1.1.2017. 7. ... 8. ...».

14. Επειδή, μεταγενεστέρως δημοσιεύθηκε ο νόμος 4670/2020 (Α' 43). Με το άρθρο 34 του νόμου αυτού αντικαταστάθηκε τελικώς το αναφερόμενο στην προηγούμενη σκέψη άρθρο 38 του ν. 4387/2016, όπως αυτό είχε τροποποιηθεί, ως εξής: «Εισφορές μισθωτών και εργοδοτών 1. Το συνολικό ποσοστό εισφοράς κύριας σύνταξης ασφαλισμένου μισθωτού και εργοδότη ορίζεται σε 20% επί των πάσης φύσεως αποδοχών των εργαζομένων με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς αναπηρίας. Το ανωτέρω ποσοστό κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων και κατά 13,33% σε βάρος των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων από την 1.1.2017 και του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος. ... 2. Το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών ορίζεται στο ποσό των έξι

χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ, αναπροσαρμοζόμενο από 1.1.2023 έως 31.12.2024 κατ' έτος με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Σε περίπτωση αρνητικής τιμής του ως άνω ποσοστού, το ποσόν των ασφαλιστέων αποδοχών παραμένει στα επίπεδα του προηγούμενου έτους. Από 1.1.2025 και εφεξής το ανώτατο όριο των ασφαλιστέων αποδοχών προσαυξάνεται κατ' έτος κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 8. 3. Καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά για τον κλάδο σύνταξης ποσοστού 20%, επιμεριζόμενη κατά ποσοστό 6,67% για τον εργαζόμενο και 13,33% για τον εργοδότη, διατηρούμενου σε ισχύ του τεκμηρίου υπέρ της μισθωτής εργασίας της ρύθμισης του άρθρου 2 παράγραφος 1 του α.ν. 1846/1951, για τις ακόλουθες, ιδίως, κατηγορίες ασφαλισμένων: α. ... β. Ασφαλισμένοι που έως την έναρξη ισχύος του παρόντος υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ και παρέχουν εξαρτημένη εργασία, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση. γ. Πρόσωπα που κατέχουν θέση διευθυντή, γενικού διευθυντή, εντεταλμένου, διευθύνοντος ή συμπράκτοντος συμβούλου, διοικητή εταιρείας ή συνεταιρισμού, εφόσον συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας για τις εισπραττόμενες αμοιβές, των ανωτέρω ποσοστών υπολογιζομένων επί του συνολικού ποσού των αμοιβών. δ. Πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε. και λαμβάνουν αμοιβή, των ανωτέρω ποσοστών υπολογιζομένων επί της αμοιβής κατ' αποκοπή, καθώς και οι διαχειριστές όλων των νομικών μορφών των Εταιρειών πλην ΙΚΕ. ... ε. ... στ. Δικηγόροι με έμμισθη εντολή, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής τους στην κοινωνική ασφάλιση, για το εισόδημα που προέρχεται από τη διαρκή σχέση παροχής υπηρεσιών. ζ. ... η. ... Υπόχρεος για την καταβολή της εργοδοτικής εισφοράς είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, για λογαριασμό του οποίου οι ασφαλισμένοι του παρόντος άρθρου παρέχουν

τις υπηρεσίες τους περιοδικά έναντι παροχής. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται και στις κατηγορίες αυτές οι πάσης φύσεως διατάξεις περί εισφορών του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. 4. ... 5. ... 6. Οι εισφορές δηλώνονται από τον εργοδότη στην Αναλυτική Περιοδική Δήλωση, σύμφωνα με την νομοθεσία του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ, ως ισχύει. 7. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται ... κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. 8. ... 9. ... 10. ...». Περαιτέρω, με το άρθρο 35 του ν. 4670/2020 αντικαταστάθηκε τελικώς το αναφερόμενο στην προηγούμενη σκέψη άρθρο 39 του ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό είχε τροποποιηθεί, ως εξής: «Εισφορές αυτοτελώς απασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών 1. Για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, οι αυτοτελώς απασχολούμενοι και οι ελεύθεροι επαγγελματίες ασφαλισμένοι του Ε.Φ.Κ.Α. κατατάσσονται από την 1.1.2020 σε έξι (6) ασφαλιστικές κατηγορίες, ως προς τις οποίες το ποσό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς κύριας σύνταξης αντιστοιχεί ως φαίνεται στον κατωτέρω πίνακα: [Αριστερή στήλη: «Ασφαλιστικές κατηγορίες» και Δεξιά στήλη: «Ποσά εισφορών κύριας σύνταξης σε ευρώ»]

1η κατηγορία	155 [ευρώ]
2η κατηγορία	186 [ευρώ]
3η κατηγορία	236 [ευρώ]
4η κατηγορία	297 [ευρώ]
5η κατηγορία	369 [ευρώ]
6η κατηγορία	500 [ευρώ]

2. Οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται με ελεύθερη επιλογή τους σε μία από τις 6 (έξι) ασφαλιστικές κατηγορίες. Η κατάταξη σε μία από τις έξι είναι υποχρεωτική. Αν ο ασφαλισμένος δεν επιλέξει ασφαλιστική κατηγορία, κατατάσσεται υποχρεωτικά στη πρώτη. Ο ασφαλισμένος μπορεί, με αίτησή του, να επιλέξει ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία από αυτή που υπάγεται ή, εφόσον βρίσκεται σε ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία, να επιλέξει κατώτερη. Η αίτηση επιλογής δύναται να υποβάλλεται και ηλεκτρονικά. Αίτηση για μεταβολή ασφαλιστικής κατηγορίας δύναται να υποβάλλεται οποτεδήποτε, σε κάθε περίπτωση όμως η μετάταξη από κατηγορία σε κατηγορία θα γίνεται από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης και θα

ισχύει υποχρεωτικά για όλο το επόμενο έτος από την υποβολή της αίτησης. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος οι ασφαλισμένοι επιλέγουν την ασφαλιστική κατηγορία στην οποία επιθυμούν να υπαχθούν, άλλως κατατάσσονται στη πρώτη ασφαλιστική κατηγορία και καταβάλλουν τις εισφορές του Ιανουαρίου 2020 για την επιλεγείσα κατηγορία μέχρι 20 Μαρτίου 2020. 3. Από την 1.1.2020 θεσπίζεται ειδική ασφαλιστική κατηγορία για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, ως προς την οποία το ποσό της μηνιαίας εισφοράς αντιστοιχεί ως εμφανίζεται στον κατωτέρω πίνακα: [Αριστερή στήλη «Ειδική ασφαλιστική κατηγορία» και Δεξιά στήλη «Ποσό εισφοράς σε ευρώ»] 93 [ευρώ]. 4. Στην ειδική κατηγορία κατατάσσονται οι νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοτελώς απασχολούμενοι για πέντε (5) έτη από την έναρξη ασκήσεως του επαγγέλματος κατόπιν αιτήσεώς τους. ... Για τους ελεύθερους επαγγελματίες που δεν έχουν συμπληρώσει πέντε (5) έτη ασφάλισης και μέχρι τις 31.12.2019 δεν υπάγονταν σε καθεστώς καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών, είναι δυνατή η εφαρμογή των ανωτέρω από την 1.1.2020 και για όσο χρονικό διάστημα υπολείπεται της συμπλήρωσης πέντε (5) ετών. 5. Οι ανωτέρω ασφαλισμένοι κατατάσσονται υποχρεωτικά για τον κλάδο υγείας στην ίδια ασφαλιστική κατηγορία που κατατάσσονται για τον κλάδο κύριας σύνταξης. 6. Από την 1.1.2023 έως την 31.12.2024 τα ως άνω ποσά των ασφαλιστικών κατηγοριών προσαυξάνονται κατ' έτος με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Σε περίπτωση αρνητικής τιμής του ως άνω ποσοστού το ποσόν της εισφοράς παραμένει στα επίπεδα του προηγούμενου έτους. Από την 1.1.2025 και εφεξής τα ως άνω ποσά των ασφαλιστικών κατηγοριών προσαυξάνονται κατ' έτος κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 8. 7. Υποχρέωση καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των παραγράφων 1-7 έχουν οι ασφαλισμένοι κατά το άρθρο 55 αυτοτελώς

απασχολούμενοι και: α. οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι οποίοι, σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές, ειδικές και καταστατικές διατάξεις, ασφαλίζονται ή αναλαμβάνουν ασφαλιστέα εργασία στον πρώην Οργανισμό Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ). β. ... γ. Οι αυτοτελώς απασχολούμενοι, οι οποίοι, σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές, ειδικές και καταστατικές διατάξεις και το άρθρο 20 του ν. 4488/2017 (Α' 137), ασφαλίζονται ή αναλαμβάνουν ασφαλιστέα εργασία στο πρώην Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Αυτοαπασχολουμένων (ΕΤΑΑ). δ. ... 8. Οι παράγραφοι 1-7 εφαρμόζονται και: α) στους υγειονομικούς που αμείβονται κατά πράξη και περίπτωση, β) στους δικηγόρους που βρίσκονται σε αναστολή άσκησης δικηγορίας, γ) στους διαχειριστές των Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών Εταιρειών (ΙΚΕ) που ορίστηκαν με το καταστατικό ή με απόφαση των εταίρων, δ) στον μοναδικό εταίρο Μονοπρόσωπης Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας. 9. Στους ασφαλισμένους της παραγράφου 1 που αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και για τους οποίους προκύπτει ότι το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε έως δύο φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εφαρμόζονται αναλογικά, ως προς το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού και τον υπόχρεο καταβολής της εισφοράς, οι διατάξεις του άρθρου 38. Αν η υπαγωγή του ασφαλισμένου στη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου αμφισβητείται, μπορούν να υποβληθούν αντιρρήσεις ενώπιον του Ε.Φ.Κ.Α. από οποιονδήποτε συμβαλλόμενο. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται η διαδικασία των αντιρρήσεων, ο τρόπος έκδοσης των σχετικών αποφάσεων, οι όροι και οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 10. α. Ειδικά για τους δικηγόρους, καταβάλλεται υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α. ποσοστό 20% επί της ελάχιστης αμοιβής ανά δικηγορική πράξη ή παράσταση, για την οποία προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία έκδοση γραμματίου προείσπραξης. Ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος αποστέλλει στον Ε.Φ.Κ.Α. τη σχετική συγκεντρωτική κατάσταση ανά δικηγόρο. Τα ποσά που έχουν

καταβληθεί με την ανωτέρω διαδικασία, αφαιρούνται από τις εισφορές που οφείλει ο δικηγόρος για τον κλάδο σύνταξης, επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής και υγειονομικής περίθαλψης. Ειδικά για τους δικηγόρους που απασχολούνται με έμμισθη εντολή, τα ποσά αυτά αφαιρούνται από την εισφορά του ασφαλισμένου. β. Αν τα ποσά που καταβάλλονται βάσει των ανωτέρω ρυθμίσεων υπολείπονται της εισφοράς, ο ασφαλισμένος καταβάλλει τη διαφορά σε χρήμα. γ. Αν τα ποσά που καταβλήθηκαν υπερβαίνουν τη μηνιαία εισφορά που οφείλεται, δεν επιστρέφονται, αλλά συμψηφίζονται με την ετήσια ασφαλιστική οφειλή του αντίστοιχου έτους. Εάν οι καταβληθείσες εισφορές από τα γραμμάτια προείσπραξης υπερβαίνουν την ετήσια εισφορά, τα αντίστοιχα ποσά είτε επιστρέφονται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, είτε συμψηφίζονται με την επόμενη ή επόμενες χρήσεις. 11. ... 12. Από την 1.1.2017 ο Ε.Φ.Κ.Α. συνεισπράττει με τις ασφαλιστικές εισφορές και την εισφορά που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 (Α' 152) υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας υπέρ των Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Κλάδου ασφαλισμένων ΟΑΕΕ και ΕΤΑΠ - ΜΜΕ, και υπέρ των Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων - Κλάδου ασφαλισμένων ΕΤΑΑ, την οποία αποδίδει στον ΟΑΕΔ. 13. Οι ασφαλιστικές εισφορές καταβάλλονται σε μηνιαία βάση, με καταληκτική ημερομηνία καταβολής την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα που αυτές αφορούν. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Φ.Κ.Α. δύναται να παρατείνεται η καταληκτική ημερομηνία σε ειδικές συνθήκες ή σε περιπτώσεις τεχνικών προβλημάτων που οδηγούν στη μη έγκαιρη ανάρτηση των ειδοποιητηρίων. 14. ... 15. ...». Εξάλλου, με το άρθρο 37 του ν. 4670/2020 το αναφερόμενο στην προηγούμενη σκέψη άρθρο 41 του ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό είχε τροποποιηθεί, τροποποιήθηκε τελικώς (ως προς τις παραγράφους 2, 3 και 4) ως εξής: «1. Από την 1.1.2017, η ασφαλιστική εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης των μισθωτών και των λοιπών κατηγοριών που

υπάγονται στον ΕΟΠΥΥ, των οποίων οι ασφαλιστικές εισφορές κλάδου σύνταξης υπολογίζονται κατά τα προβλεπόμενα του παρόντος νόμου, ορίζεται σε ποσοστό 7,10% επί των πάσης φύσεως αποδοχών και κατανέμεται κατά ποσοστό 6,45% για παροχές σε είδος, εκ του οποίου 2,15% βαρύνει τον ασφαλισμένο και 4,30% βαρύνει τον εργοδότη, και ποσοστό 0,65% για παροχές σε χρήμα, εκ του οποίου 0,40% βαρύνει τον ασφαλισμένο και 0,25% βαρύνει τον εργοδότη. 2. Από την 1.1.2020 για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών κλάδου υγείας, οι αυτοτελώς απασχολούμενοι και οι ανεξάρτητοι επαγγελματίες κατατάσσονται σε έξι (6) ασφαλιστικές κατηγορίες, των οποίων η μηνιαία ασφαλιστική εισφορά αντιστοιχεί ως εξής: 1η ασφαλιστική κατηγορία: ποσά εισφορών σε ευρώ για υγεία σε είδος 50 και για υγεία σε χρήμα 5, 2η έως και 6η ασφαλιστική κατηγορία: για υγεία σε είδος 60 και για υγεία σε χρήμα 6. 3. Από την 1.1.2020 θεσπίζεται ειδική κατηγορία για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών της οποίας η μηνιαία ασφαλιστική εισφορά αντιστοιχεί ως εξής: Ποσά εισφορών σε ευρώ για υγεία σε είδος 30 και για υγεία σε χρήμα 3. Στην ειδική αυτή κατηγορία κατατάσσονται οι νέοι επαγγελματίες και αυτοτελώς απασχολούμενοι έως και πέντε (5) έτη από την έναρξη ασκήσεως του επαγγέλματος κατόπιν αιτήσεώς τους. ... 4. Οι ασφαλισμένοι της παραγράφου 2 κατατάσσονται υποχρεωτικά για τον κλάδο υγείας στην ίδια ασφαλιστική κατηγορία που επιλέγουν για τον κλάδο κύριας σύνταξης. 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος». Περαιτέρω, με το άρθρο 45 του ν. 4670/2020 το αναφερόμενο στην προηγούμενη σκέψη άρθρο 97 του ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό είχε τροποποιηθεί, αντικαταστάθηκε ως εξής: «1. Από την 1.6.2016 και μέχρι τις 31.5.2019, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς για την επικουρική ασφάλιση στο Ε.Τ.Ε.Α. όλων των μισθωτών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993, υπολογίζεται σε ποσοστό 3,5% για τον ασφαλισμένο και σε ποσοστό 3,5% για τον εργοδότη επί των

ασφαλιστέων αποδοχών του εργαζομένου, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 38. Από 1η.6.2019 και μέχρι τις 31.5.2022, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς στο Ε.Τ.Ε.Α. όλων των μισθωτών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993, υπολογίζεται σε ποσοστό 3,25% για τον ασφαλισμένο και σε ποσοστό 3,25% για τον εργοδότη επί των ασφαλιστέων αποδοχών του εργαζομένου, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 38. Μετά το πέρας της εξαετίας, το ποσοστό της μηνιαίας εισφοράς επανέρχεται στο ύψος που ίσχυε στις 31.12.2015. 2. ... 3. Από την 1.1.2020 για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, οι αυτοτελώς απασχολούμενοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι έμμισθοι δικηγόροι του οικείου τομέα του κλάδου επικουρικής ασφάλισης του πρώην Ε.Τ.Α.Α. κατατάσσονται σε τρεις (3) ασφαλιστικές κατηγορίες, των οποίων το ποσόν της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς [σε ευρώ] αντιστοιχεί σε: ... 4. Οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται με ελεύθερη επιλογή τους σε μία (1) από τις τρεις (3) ασφαλιστικές κατηγορίες. Η κατάταξη σε μία (1) από τις τρεις (3) είναι υποχρεωτική. Αν ο ασφαλισμένος δεν επιλέξει ασφαλιστική κατηγορία, κατατάσσεται υποχρεωτικά στην πρώτη. Ο ασφαλισμένος μπορεί, με αίτησή του, να επιλέξει ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία από αυτή που υπάγεται ή, εφόσον βρίσκεται σε ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία, να επιλέξει κατώτερη. Η αίτηση επιλογής δύναται να υποβάλλεται και ηλεκτρονικά. Αίτηση για μεταβολή ασφαλιστικής κατηγορίας δύναται να υποβάλλεται οποτεδήποτε, σε κάθε περίπτωση όμως η μετάταξη από κατηγορία σε κατηγορία γίνεται από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης και ισχύει υποχρεωτικά για όλο το επόμενο έτος από την υποβολή της αίτησης. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται υποχρεωτικά στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία και επιλέγουν την ασφαλιστική κατηγορία στην οποία επιθυμούν να υπαχθούν από την 1.7.2020. Ειδικά για τους έμμισθους δικηγόρους τα ανωτέρω ποσά της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς επιμερίζονται κατά 50% για τον εντολέα και κατά 50% για τον

ασφαλισμένο. 5. .... 6. ... 7. ...». Ακολούθως, με το άρθρο 35 παρ. 1 και 2 του ν. 4756/2020 (Α' 235) οι ως άνω παρ. 3 και 4 του άρθρου 97 αντικαταστάθηκαν εκ νέου και υπήχθησαν από 1.1.2020 στις ρυθμίσεις των διατάξεων αυτών (εκτός από τους έμμισθους δικηγόρους) και οι μισθωτοί μηχανικοί του οικείου τομέα του κλάδου επικουρικής ασφάλισης του πρώην Ε.Τ.Α.Α. Εξάλλου, με το άρθρο 32 του ν. 4670/2020 αντικαταστάθηκε και ακολούθως με το άρθρο 35 παρ. 3 του ν. 4756/2020 συμπληρώθηκε (με την προσθήκη υποπεριπτώσεως νίι στην περ. γ' της παρ. 1 του νέου άρθρου 36) το αναφερόμενο στην προηγούμενη σκέψη άρθρο 36 του ν. 4387/2016 ως εξής: «1. Οι ασφαλισμένοι του Ε.Φ.Κ.Α. οι οποίοι ασκούν παράλληλα δύο ή περισσότερες επαγγελματικές δραστηριότητες, μισθωτού ή αυτοτελώς απασχολούμενου ή ελεύθερου επαγγελματία ... καταβάλλουν για κάθε ασκούμενη επαγγελματική δραστηριότητα τις ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Ειδικότερα: α) ... β) ... γ) Για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... καταβάλλεται για τις εισφορές της κύριας σύνταξης υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά του άρθρου 38, ως μηνιαία εισφορά μισθωτού και εργοδότη και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στο άρθρο αυτό. Για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... καταβάλλεται για τις εισφορές της υγειονομικής περίθαλψης υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά της παραγράφου 1 του άρθρου 41, ως μηνιαία εισφορά μισθωτού και εργοδότη και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στο άρθρο αυτό. i. Η ανωτέρω συνολική μηνιαία εισφορά μισθωτού και εργοδότη για την κύρια σύνταξη του άρθρου 38 δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της δεύτερης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 1 του άρθρου 39 για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... Η ανωτέρω εισφορά για υγειονομική περίθαλψη δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της δεύτερης

ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 2 του άρθρου 41 για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... Στην περίπτωση που η συνολική εισφορά κύριας σύνταξης του άρθρου 38, ως μηνιαία εισφορά μισθωτού και εργοδότη και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, υπολείπεται του ποσού της δεύτερης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 1 του άρθρου 39 για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. Στην περίπτωση που η εισφορά υγειονομικής περίθαλψης της παραγράφου 1 του άρθρου 41, ως μηνιαία εισφορά μισθωτού και εργοδότη και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, υπολείπεται του ποσού της δεύτερης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 2 του άρθρου 40 για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. Για τον υπολογισμό της ανωτέρω εισφοράς κύριας σύνταξης του άρθρου 38 και υγειονομικής περίθαλψης του άρθρου 41, υπολογίζονται οι συνολικές μηνιαίες εισφορές μισθωτού και εργοδότη, στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται οι εισφορές μισθωτού και εργοδότη επί των δώρων και του επιδόματος αδειάς των μισθωτών. ii. Ειδικά για τους μισθωτούς που παράλληλα ασφαλιζονται για πρώτη φορά ως αυτοτελώς απασχολούμενοι ή ελεύθεροι επαγγελματίες, η ανωτέρω συνολική μηνιαία εισφορά μισθωτού και εργοδότη για την κύρια σύνταξη του άρθρου 38 και για υγειονομική περίθαλψη του άρθρου 41 δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται αντιστοίχως και σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της προηγούμενης περίπτωσης i, του ποσού της εισφοράς της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 1 του άρθρου 39 και της παραγράφου 2 του άρθρου 41. Η ανωτέρω ρύθμιση ισχύει για πέντε (5) έτη από την έναρξη ασκήσεως του επαγγέλματος, κατόπιν υποβολής σχετικής αιτήσεως. ... iii. Οι μισθωτοί που απασχολούνται παράλληλα ως αυτοτελώς απασχολούμενοι ή ελεύθεροι επαγγελματίες ... έχουν τη

δυνατότητα να επιλέγουν, κατόπιν αιτήσεως, υψηλότερη ασφαλιστική κατηγορία εισφορών κύριας σύνταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 39 για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... από αυτήν την οποία υποχρεωτικά υπάγονται σύμφωνα με τις υποπεριπτώσεις i) και ii) της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Η παράγραφος 2 του άρθρου 39 ... σχετικά με τη διαδικασία και την υποβολή της αίτησης επιλογής ανώτερης ασφαλιστικής κατηγορίας εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Σε περίπτωση που η συνολική εισφορά του άρθρου 38 υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της εκάστοτε ασφαλιστικής κατηγορίας που επιλέγεται, καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. Στην περίπτωση αυτή δεν καταβάλλεται επιπλέον εισφορά υγειονομικής περίθαλψης των παραγράφων 2 ... του άρθρου 41 ... iv. Μισθωτοί που παράλληλα αμείβονται με δελτία παροχής υπηρεσιών από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο παρέχουν μισθωτή εργασία ή σε συνδεδεμένα με αυτά πρόσωπα κατά την έννοια της περίπτωσης ζ' του άρθρου 2 του ν. 4172/2013 (Α' 167), εφαρμόζονται αναλογικά ως προς το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού και τον υπόχρεο καταβολής της εισφοράς, οι διατάξεις του άρθρου 38. v. Για τους μισθωτούς που παράλληλα αυτοαπασχολούνται ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ... και υποχρεούνται σε καταβολή εισφοράς επικουρικής ασφάλισης καταβάλλεται για τις εισφορές της επικουρικής ασφάλισης υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά της παραγράφου 1 του άρθρου 97, ως μηναία εισφορά μισθωτού και εργοδότη και κατά τα ποσοστά που προβλέπονται στο άρθρο αυτό. Η εισφορά αυτή δεν είναι δυνατόν να υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της παραγράφου 3 του άρθρου 97. Σε περίπτωση που υπολείπεται, καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. Οι ασφαλισμένοι αυτοί διατηρούν τη δυνατότητα να επιλέγουν, κατόπιν αιτήσεως, υψηλότερη ασφαλιστική κατηγορία εισφορών επικουρικής ασφάλισης, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του

άρθρου 97. Σε περίπτωση που η συνολική εισφορά της παραγράφου 1 του άρθρου 97 υπολείπεται του ποσού της εισφοράς της εκάστοτε ασφαλιστικής κατηγορίας που επιλέγεται, καταβάλλεται η διαφορά από τον ασφαλισμένο. ... vi. Όλες οι ανωτέρω ρυθμίσεις των υποπεριπτώσεων i έως v της περίπτωσης γ' εφαρμόζονται και για τους δικηγόρους με έμμισθη εντολή. Ειδικά για τους δικηγόρους με έμμισθη εντολή καταβάλλεται για τις εισφορές της επικουρικής ασφάλισης υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά της παραγράφου 3 του άρθρου 97, σύμφωνα με την ειδική διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 97 ... vii. Όλες οι ανωτέρω ρυθμίσεις των υποπερ. i έως v της περ. γ' εφαρμόζονται και στους μισθωτούς μηχανικούς και μισθωτούς υγειονομικούς. Ειδικά για τους μισθωτούς μηχανικούς του οικείου τομέα του κλάδου επικουρικής ασφάλισης του πρώην Ε.Τ.Α.Α. από την 1η.1.2020 καταβάλλεται για τις εισφορές της επικουρικής ασφάλισης υποχρεωτικά η ασφαλιστική εισφορά της παρ. 3 του άρθρου 97, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 97 ... 2. ... 3. ... 8. ...».

15. Επειδή, ο νέος Κώδικας Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208), όπως ο Κώδικας αυτός ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως των προσβαλλομένων πράξεων, ορίζει στο άρθρο 1 ότι: «1. Ο δικηγόρος είναι δημόσιος λειτουργός. Το λειτούργημά του αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου. 2. Περιεχόμενο του λειτουργήματος είναι η εκπροσώπηση και υπεράσπιση του εντολέα του σε κάθε δικαστήριο, αρχή ή υπηρεσία ή εξωδικαστικό θεσμό, η παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων ...», στο άρθρο 3 ότι: «1. Ο δικηγόρος ασκεί ελεύθερο επάγγελμα στο οποίο προέχει το στοιχείο της εμπιστοσύνης του εντολέα του προς αυτόν. 2. Για τις υπηρεσίες του αμείβεται από τον εντολέα του είτε ανά υπόθεση είτε με πάγια αμοιβή ή με μισθό. 3. Η άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος δεν συνιστά εμπορική δραστηριότητα» και στο άρθρο 8 ότι: «Επιτρέπεται στον δικηγόρο, ύστερα από έγγραφη γνωστοποίηση στο δικηγορικό σύλλογο στον οποίο ανήκει: α) Να παρέχει σε εντολέα με ετήσια ή μηνιαία αμοιβή

νομικές υπηρεσίες ως δικαστικός ή νομικός σύμβουλος ή ως δικηγόρος με έμμισθη εντολή, είτε αυτός ανήκει στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, καθώς και να αναλαμβάνει παράλληλα υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον εντολέα με αμοιβή για κάθε υπόθεση ξεχωριστά, είτε με ετήσια ή περιοδική αμοιβή. β) ... ι) ...». Περαιτέρω στο Κεφάλαιο Ε΄ του ίδιου Κώδικα Δικηγόρων ρυθμίζονται οι ειδικές μορφές ασκήσεως δικηγορίας. Ειδικότερα, στο Τμήμα Α΄ του κεφαλαίου αυτού με τίτλο «Έμμισθη εντολή» ορίζονται τα ακόλουθα: Άρθρο 42 (όπως το άρθρο αυτό ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ήτοι πριν τη συμπλήρωσή του με το άρθρο 188 του ν. 4820/2021, Α΄ 130, που πρόσθεσε νέες παρ. 2 και 3): «Έμμισθος δικηγόρος είναι αυτός που προσφέρει αποκλειστικά νομικές υπηρεσίες, ως νομικός σύμβουλος ή ως δικηγόρος, σε συγκεκριμένο εντολέα, σταθερά και μόνιμα, αμειβόμενος αποκλειστικά με πάγια περιοδική αμοιβή. Ο ίδιος δικηγόρος μπορεί επίσης να αναλαμβάνει υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον, αμειβόμενος είτε ανά υπόθεση είτε με άλλον τρόπο». Άρθρο 43: «1. Η πρόσληψη δικηγόρων με έμμισθη εντολή στον ιδιωτικό τομέα γίνεται με έγγραφη σύμβαση, που καταρτίζεται μεταξύ αυτού και του εντολέα. 2. ...». Άρθρο 44: «1. Ο δικηγόρος για τις παρεχόμενες με έμμισθη εντολή υπηρεσίες του αμείβεται με πάγιες μηνιαίες αποδοχές που καθορίζονται με ελεύθερη συμφωνία με τον εντολέα του και οι οποίες δεν μπορούν να είναι κατώτερες των εκάστοτε ισχυουσών κατώτατων νόμιμων αποδοχών υπαλλήλου του ιδιωτικού τομέα ανάλογων επιστημονικών προσόντων. 2. ...». Άρθρο 45: «1. Η σύμβαση του έμμισθου δικηγόρου που συμπληρώνει το 67ο έτος της ηλικίας του και θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα για πλήρη σύνταξη από το Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (Ε.Τ.Α.Α.) λύεται και δεν επιτρέπεται να προσληφθεί ως έμμισθος στο Δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα. Το 67ο έτος θεωρείται ότι συμπληρώνεται την 31η Δεκεμβρίου του αντίστοιχου έτους. Στην περίπτωση αυτή ο δικηγόρος λαμβάνει την αποζημίωση του άρθρου 46 παράγραφος 3 του Κώδικα. 2. ... 3. Οι δικηγόροι που προσλαμβάνονται με

έμμισθη εντολή έχουν την υποχρέωση εντός το αργότερο τριών μηνών από την υπογραφή της σύμβασης και ανεξάρτητα από το κύρος ή μη της σχετικής σύμβασης πρόσληψης, να αναγγείλουν στους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους του τόπου όπου παρέχονται οι δικηγορικές ή νομικές υπηρεσίες την πρόσληψή τους. 4. ...». Άρθρο 46: «1. Οι διατάξεις για τη χορήγηση ετήσιας άδειας και επιδόματος αδειάς που ισχύουν για τους υπαλλήλους στον ιδιωτικό τομέα, ισχύουν και για τους έμμισθους δικηγόρους. Σε περίπτωση ύπαρξης Κανονισμού εργασίας για τους εργαζόμενους στον εντολέα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού, εφόσον είναι ευνοϊκότερες. Εφαρμόζονται επίσης στους έμμισθους δικηγόρους όλες οι κείμενες διατάξεις για χορήγηση αδειάς μετ' αποδοχών λόγω ασθενείας, αναρρωτικής άδειας και προστασίας της κύησης και της λοχείας. 2. Η σύμβαση μεταξύ έμμισθου δικηγόρου και εντολέα είναι πάντοτε αορίστου χρόνου και λύεται μόνο: α) με το θάνατο, β) τη λύση, κατάργηση ή διάλυση με οποιονδήποτε τρόπο του νομικού προσώπου που απασχολεί τον δικηγόρο, γ) την πτώχευση του εντολέα και δ) με καταγγελία της σύμβασης από τον εντολέα ή εντολοδόχο δικηγόρο. ... 3. α) Αν η έμμισθη εντολή του δικηγόρου λυθεί για οποιονδήποτε λόγο που αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο, πλην της οικειοθελούς αποχώρησης, ο έμμισθος δικηγόρος δικαιούται να εισπράξει από τον εντολέα του αποζημίωση. Η αποζημίωση προβλέπεται αναλόγως με το χρόνο διάρκειας της έμμισθης εντολής και ισούται: α) με δύο μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει ένα έτος υπηρεσίας στον εντολέα, β) ... και ια) με δώδεκα μηνιαίες παροχές αν έχει συμπληρώσει δεκαέξι έτη υπηρεσίας. Για τον υπολογισμό του ύψους της μηνιαίας παροχής λαμβάνεται υπόψη το ποσό που καταβάλλεται σταθερά και μόνιμα. β) ... 4. ... 7. ...». Περαιτέρω, στο Τμήμα Β' (με τίτλο «Άλλες μορφές παροχής δικηγορικών υπηρεσιών») του ίδιου κεφαλαίου του Κώδικα Δικηγόρων ορίζονται στο άρθρο 48 (με τίτλο «Παροχή υπηρεσιών προς δικηγόρους και Δικηγορικές Εταιρείες») τα εξής: «1. Δικηγόροι μπορούν να απασχολούνται από άλλους δικηγόρους ή από

Δικηγορικές Εταιρείες για ορισμένη ή ορισμένες υποθέσεις ή αποκλειστικά. Η σχετική συμφωνία δεν θίγει την επιστημονική ανεξαρτησία τους κατά την άσκηση του λειτουργήματός τους ακόμη και όταν ενεργούν συντονισμένα με άλλους δικηγόρους ή στην περίπτωση συνεργασίας με Δικηγορική Εταιρεία με τους εταίρους και λοιπούς συνεργάτες της εταιρείας. 2. Όταν η συνεργασία του δικηγόρου με άλλον δικηγόρο ή με Δικηγορική Εταιρεία είναι αποκλειστική, η σχετική συμφωνία είναι έγγραφη και πρέπει να κατατεθεί μέσα σε τρεις μήνες από την υπογραφή της στο Δικηγορικό Σύλλογο του δικηγόρου που απασχολείται ή στο Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της εταιρείας. Διαφορετικά η ρύθμιση της σχέσης δεν υπάγεται στο παρόν άρθρο. 3. Η έγγραφη συμφωνία πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον: α) τη διάρκεια της συνεργασίας, β) τη συμφωνούμενη αμοιβή, γ) τον τρόπο καταβολής της αμοιβής, δ) τον τρόπο λύσης της συνεργασίας και την οφειλόμενη αποζημίωση. 4. Η εντολή χειρισμού υπόθεσης στο πλαίσιο της ρύθμισης της παραγράφου 1 λογίζεται ότι έχει δοθεί στον εντολέα δικηγόρο ή στην εντολέα Δικηγορική Εταιρεία». Εξάλλου, στο Τμήμα Γ' (με τίτλο «Δικηγορικές Εταιρείες») του ανωτέρω Κεφαλαίου Ε' του Κώδικα Δικηγόρων ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: Άρθρο 49: «1. Αστική Επαγγελματική Δικηγορική εταιρεία (στο εξής η «Δικηγορική Εταιρεία» ή η «Εταιρεία») επιτρέπεται να συσταθεί μόνο μεταξύ εν ενεργεία δικηγόρων (στο εξής οι «Εταίροι») με αποκλειστικό σκοπό την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών (οπουδήποτε, εντός ή εκτός Ελλάδος) και τη διανομή αποκλειστικά μεταξύ των Εταίρων (κατά τη μέθοδο, που θα συμφωνούν κατά την αδέσμευτη κρίση τους) των συνολικών κερδών, που θα προκύπτουν από τη δραστηριότητα της εταιρείας. 2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 52 του Κώδικα, Εταίρος Δικηγορικής Εταιρείας απαγορεύεται να συμμετέχει σε άλλη Δικηγορική Εταιρεία ή να ασκεί ατομική δικηγορία και γενικά να ενεργεί για δικό του λογαριασμό ή για λογαριασμό άλλου πράξεις αντίθετες με τα συμφέροντα της εταιρείας. 3.

Η έδρα της εταιρείας ορίζεται με το Καταστατικό στην περιφέρεια του Δικηγορικού Συλλόγου, στον οποίο είναι εγγεγραμμένος ένας από τους Εταίρους και καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο (Μητρώο εταιρειών), που τηρείται για το σκοπό αυτόν από το Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της εταιρείας. 4. ... 5. Η Δικηγορική Εταιρεία δύναται να απασχολεί δικηγόρους μη Εταίρους και με σχέση αποκλειστικής παροχής υπηρεσιών κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 48 του Κώδικα. ... 6. Η Δικηγορική Εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα από την εγγραφή της στο Μητρώο Εταιρειών του Δικηγορικού Συλλόγου της έδρας της ή από την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 50. 7. ... 8. ...». Άρθρο 50: «1. Για τη σύσταση της Δικηγορικής Εταιρείας απαιτείται έγγραφο (Καταστατικό), το οποίο υπογράφεται από όλους τους ιδρυτές Εταίρους. ... 2. ... 3. Η έγκριση του Καταστατικού και κάθε τροποποίησή του γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου της έδρας της Εταιρείας, το οποίο ελέγχει αν οι διατάξεις του Καταστατικού συνάδουν με τις διατάξεις του νόμου. 4. Αν παρέλθει άπρακτο διάστημα ενός (1) μηνός από την υποβολή του, προς έγκριση, Καταστατικού ή της τροποποίησής του, θεωρείται ότι η έγκριση έχει παρασχεθεί. 5. ... 8. ...». Άρθρο 52: «1. Οι Εταίροι εισφέρουν υποχρεωτικά στην Εταιρεία την εργασία τους. Συμπληρωματικά επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο για την εξυπηρέτηση των αναγκών της Εταιρείας η εισφορά σε χρήμα ή σε κινητά πράγματα και η χρήση κινητών και ακινήτων πραγμάτων. ... 2. Οι εισφορές των Εταίρων και κάθε τι άλλο, που αποκτάται με οποιονδήποτε τρόπο στο όνομα ή για λογαριασμό της Εταιρείας, ανήκει στην Εταιρεία. 3. Τα μερίδια κάθε Εταίρου ορίζονται ελεύθερα από τη Γενική Συνέλευση σε εκατοστιαία ποσοστά και δεν συνδέονται με την εισφορά του Εταίρου. 4. ... 5. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων μπορεί να προβλεφθεί ότι αμοιβές από συμμετοχή σε Διοικητικά Συμβούλια ή από έμμισθη εντολή μπορούν να εισπραχθούν από τον Εταίρο απευθείας εφόσον η είσπραξη αυτή δεν

γίνεται από την Εταιρεία αλλά ατομικά από τον Εταίρο». Άρθρο 53: «1. Ανώτατο όργανο της εταιρείας είναι η Γενική Συνέλευση των Εταίρων. 2. ... 3. ... 4. Η Εταιρεία διοικείται από έναν ή περισσότερους διαχειριστές. Διαχειριστής ή διαχειριστές πρέπει να είναι Εταίρος ή Εταίροι. ... 5. ... 6. Οι διαχειριστές δεν δικαιούνται ιδιαίτερη αμοιβή για τη διοίκηση, διαχείριση και εκπροσώπηση της Εταιρείας, εκτός αν στο Καταστατικό και στην απόφαση εκλογής ή επιλογής τους ορίζεται διαφορετικά. 7. ... 11. ...». Άρθρο 55: «1. Οι έγγραφες εντολές των εντολέων - πελατών λογίζεται ότι παρέχονται προς την Εταιρεία ακόμα και αν αυτές απευθύνονται προς Εταίρο ή συνεργάτη της Εταιρείας. 2. ... 3. Οι αμοιβές για δικαστικές ή εξώδικες υπηρεσίες που παρέχονται από τους δικηγόρους της Εταιρείας και η μέθοδος υπολογισμού τους συμφωνούνται από τον διαχειριστή της Εταιρείας ή από πρόσωπα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από αυτόν». Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4194/2013 επί του Κεφαλαίου Ε', «1. Αποσαφηνίζεται πλήρως η φύση και ο χαρακτήρας του έμμισθου δικηγόρου, η διαδικασία πρόσληψής του... Τίθεται το 67ο έτος ως ανώτατο όριο ηλικίας για την θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος... 2. Προβλέπονται ... καθώς και η παροχή υπηρεσιών προς δικηγόρους και δικηγορικές εταιρείες. Τονίζεται ιδιαίτερα ότι οι σχετικές συμφωνίες δεν θίγουν την επιστημονική ανεξαρτησία των τελευταίων κατά την άσκηση του λειτουργήματός τους. 3. Οι δικηγορικές εταιρείες αποκτούν ένα πλήρες θεσμικό πλαίσιο. Η Αστική Δικηγορική Εταιρεία επιτρέπεται να συσταθεί μόνο μεταξύ εν ενεργεία δικηγόρων. Η Δικηγορική Εταιρεία πρέπει να έχει ως αποκλειστικό σκοπό την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών. Οι δικηγορικές εταιρείες ... απασχολούν σε αρκετές περιπτώσεις πολλές δεκάδες δικηγόρων. ...». Εξάλλου, στο άρθρο 30 (με τίτλο «Υποβολή ετήσιων δηλώσεων») του ίδιου ως άνω Κώδικα Δικηγόρων ορίζονται τα εξής: «1. Μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε ημερολογιακού έτους ο δικηγόρος οφείλει να υποβάλει στο Δικηγορικό Σύλλογο που είναι μέλος, δήλωση σε ενιαίο τύπο δηλώσεων, στην οποία αναφέρει: α) τα

πλήρη στοιχεία του, β) το Α.Μ.Κ.Α., Α.Φ.Μ., Δ.Ο.Υ., γ) τη διεύθυνση κατοικίας και επαγγελματικής του δραστηριότητας, δ) την ηλεκτρονική του διεύθυνση αλληλογραφίας και να δηλώνει αν: α) ασκεί το λειτούργημα του δικηγόρου ή αν τελεί σε ολική ή μερική αναστολή, β) ... γ) ... δ) συμμετέχει σε δικηγορική Εταιρεία, ε) ασκεί το λειτούργημα του δικηγόρου μόνος ή σε συνεργασία με άλλο δικηγόρο και αμείβεται με πάγια αντιμισθία, στ) έχει έμμισθη εντολή ή σχέση εργασίας από φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ζ) ... η) ... 2. Με τη δήλωσή του αυτή ο δικηγόρος οφείλει επίσης να βεβαιώνει ότι δεν είναι διαχειριστής Ε.Π.Ε. ή διευθύνων σύμβουλος Α.Ε., ούτε εκπρόσωπος άλλης Εταιρείας εμπορικής ή πιστωτικής μορφής, ούτε έχει κώλυμα ή ασυμβίβαστο από αυτά που προβλέπονται στον Κώδικα. 3. Η συμπλήρωση της ετήσιας δήλωσης ως προς τα παραπάνω στοιχεία, καταστάσεις ή ιδιότητες του δικηγόρου δεν είναι υποχρεωτική, παρά μόνο στη περίπτωση που έχει προκύψει αλλαγή αυτών από την προηγούμενη υποβληθείσα δήλωση. 4. ... 7. ...».

16. Επειδή, από τον συνδυασμό των διατάξεων που παρατέθηκαν στις τρεις προηγούμενες σκέψεις συνάγονται τα ακόλουθα: Οι δικηγόροι, υπαγόμενοι στην ασφάλιση του πρώην Ε.Τ.Α.Α. και από 1.1.2017 στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. (ήδη e-Ε.Φ.Κ.Α.), καταβάλλουν, κατ' αρχήν, τις προβλεπόμενες στο άρθρο 39 του ν. 4387/2016 εισφορές για τον κλάδο κύριας συντάξεως, ως εκ της ιδιότητάς τους ως αυτοαπασχολούμενοι. Την ιδιότητα αυτή φέρουν κατά τον ισχύοντα Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013) και οι έμμισθοι δικηγόροι, καθόσον η παροχή από δικηγόρο νομικών συμβουλών και υπηρεσιών, ακόμα και στο πλαίσιο της σχέσεως πάγιας αντιμισθίας, είναι σχέση έμμισθης εντολής και δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας (Σ.τ.Ε. 4374/2013, 909/2011 7μ., Α.Π. 476/2007, 25/2002 Ολομ., 1/1994 Ολομ., 941/1992 κ.ά.). Διάφορο είναι το ζήτημα ότι σε ορισμένες περιπτώσεις ο νομοθέτης εξομοιώνει κατά πλάσμα δικαίου το εισόδημα των εμμίσθων δικηγόρων με εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (βλ. Σ.τ.Ε. 909/2011 7μ.),

όπως, άλλωστε, συμβαίνει και με τη διάταξη του πρώτου εδαφίου της περ. στ' της παρ. 3 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016, που προβλέπει ρητώς ότι μόνο το εισόδημα των εμμίσθων δικηγόρων που προέρχεται από τη διαρκή σχέση παροχής υπηρεσιών εξομοιώνεται με εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και ότι για το εισόδημα αυτό ισχύει ο καθιερούμενος στο άρθρο 38 κανόνας επιμερισμού των εισφορών μεταξύ ασφαλισμένου (1/3) και εργοδότη - εντολέα (2/3), ενώ κατά τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της ίδιας περ. στ' της παρ. 3 του άρθρου 38 το εισόδημα των εμμίσθων δικηγόρων από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, για το οποίο εκδίδονται δελτία παροχής υπηρεσιών, τιμολόγια ή αποδείξεις επαγγελματικής δαπάνης, υπόκειται σε εισφορά κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 39 αναλόγως εφαρμοζόμενο πλήν της παρ. 3 αυτού (ήδη το ζήτημα της καταβολής εισφορών επί παράλληλης απασχολήσεως των εμμίσθων δικηγόρων ρυθμίζεται στην υποπερ. νί της περ. γ' της παρ. 1 του νέου αντικατασταθέντος άρθρου 36 του ν. 4387/2016). Περαιτέρω, υπό το κράτος ισχύος του νέου Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013) ρυθμίζονται (στο Κεφάλαιο Ε' του Κώδικα) οι ειδικές μορφές ασκήσεως δικηγορίας. Ειδικότερα, στο άρθρο 42 (όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ήδη παρ. 1 του ίδιου άρθρου) περιέχεται ο ορισμός για την έννοια "έμμισθος δικηγόρος" (: «αυτός που προσφέρει αποκλειστικά νομικές υπηρεσίες, ως νομικός σύμβουλος ή ως δικηγόρος, σε συγκεκριμένο εντολέα, σταθερά και μόνιμα, αμειβόμενος αποκλειστικά με πάγια περιοδική αμοιβή. Ο ίδιος δικηγόρος μπορεί επίσης να αναλαμβάνει υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον, αμειβόμενος είτε ανά υπόθεση είτε με άλλον τρόπο»). Επιπλέον, με το άρθρο 48 του Κώδικα Δικηγόρων ρυθμίζεται για πρώτη φορά το καθεστώς των δικηγόρων - συνεργατών άλλων δικηγόρων ή δικηγορικών εταιρειών και προβλέπονται τα εξής: α) είτε η δυνατότητα αποκλειστικής συνεργασίας, δηλαδή συνεργασίας που προσομοιάζει με τη σύμβαση έμμισθης εντολής και παρέχει κατ' αρχήν τη δυνατότητα αναλήψεως υποθέσεων από άλλους εντολείς μη δικηγόρους, εκτός αν υπάρχει ρητή

αντίθετη συμφωνία ή η μη ανάληψη άλλων υποθέσεων προκύπτει εν τοις πράγμασι, β) είτε η δυνατότητα συνεργασίας σε μία υπόθεση ή σε περισσότερες με άλλους δικηγόρους ή με δικηγορικές εταιρείες. Εξάλλου, με την παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 προβλέπεται η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 38 στους αυτοαπασχολούμενους ή ελεύθερους επαγγελματίες, που αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών, το εισόδημα των οποίων προέρχεται από την απασχόληση σε ένα ή δύο πρόσωπα. Με την τελευταία ρύθμιση, όπως σαφώς προκύπτει από το περιεχόμενό της, επιδιώκεται η αντιμετώπιση από ασφαλιστικής πλευράς του καθεστώτος των αυτοαπασχολουμένων και των ελεύθερων επαγγελματιών, οι συνθήκες απασχολήσεως των οποίων παρουσιάζουν στα ουσιώδη σημεία τους ομοιότητες προς εκείνες των μισθωτών, κατά τρόπο όμοιο με το ασφαλιστικό καθεστώς των τελευταίων. Κύρια συνέπεια της νομοθετικής αυτής αντιμετώπισεως είναι ότι οι ως άνω ασφαλισμένοι δεν φέρουν αποκλειστικά και μόνον οι ίδιοι το βάρος καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών, αλλά καταβάλλει το μεγαλύτερο μέρος τους το πρόσωπο (ή τα δύο πρόσωπα) προς το οποίο (ή τα οποία) παρέχουν τις υπηρεσίες τους αυτές. Εφόσον δε η διάταξη αυτή (της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016) δεν διακρίνει και ενόψει του επιδιωκόμενου με τη θέσπισή της ως άνω σκοπού (βλ. Πρακτικά Βουλής, συνεδρίαση ΡΚΑ΄ της 8.5.2016, σελ. 9547), από 1.1.2017 η περίπτωση όλων των αυτοαπασχολουμένων (επιστημόνων, όπως οι ιατροί, οι μηχανικοί, οι δικηγόροι κ.λπ.) και των ελεύθερων επαγγελματιών (όπως οι λογιστές κ.λπ.) οι οποίοι α) αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών, β) έχουν διαρκή σχέση με έναν ή δύο «εργοδότες», ανεξαρτήτως αν η μεταξύ τους συμφωνία είναι έγγραφη ή άτυπη, και γ) το εισόδημά τους προέρχεται αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από την απασχόλησή τους αυτή (σε ένα ή και δύο πρόσωπα φυσικά ή/ και νομικά) και, συνεπώς, προσομοιάζουν με τους μισθωτούς, ρυθμίζεται κατά τρόπο όμοιο προς την περίπτωση που ρυθμίζει το περί μισθωτών άρθρο 38, το οποίο εφαρμόζεται κατ'

αναλογίαν όσον αφορά τις καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές για τον κλάδο κύριας συντάξεως ως προς το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού και τους υπόχρεους καταβολής των εισφορών. Επομένως, και στην περίπτωση όλων αδιακρίτως των αυτοαπασχολουμένων και ελεύθερων επαγγελματιών που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις οι ασφαλιστικές εισφορές επιμερίζονται κατά τα 2/3 του οικείου ποσοστού σε βάρος του «εργοδότη» και κατά το 1/3 σε βάρος του εργαζομένου. Τα ανωτέρω επίσης ισχύουν και όσον αφορά τις ασφαλιστικές εισφορές υπέρ υγειονομικής περιθάλψεως, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 41 του ν. 4387/2016, με την παρ. 1 του οποίου καθορίζονται το ποσοστό (7,10%) και ο τρόπος υπολογισμού (με επιμερισμό κατά 4,55% σε βάρος του «εργοδότη» και κατά 2,55% σε βάρος του εργαζομένου) της εισφοράς αυτής των μισθωτών «των οποίων οι ασφαλιστικές εισφορές κλάδου σύνταξης υπολογίζονται κατά τα προβλεπόμενα του παρόντος νόμου», δηλαδή κατά τα άρθρα 38 και 39 παρ. 9. Επίσης, ισχύουν και για τις εισφορές επικουρικής ασφαλίσεως σύμφωνα με το άρθρο 97 του ν. 4387/2016, με την παρ. 1 του οποίου καθορίζεται το ποσοστό και ο τρόπος υπολογισμού (με επιμερισμό κατά το ήμισυ μεταξύ «εργοδότη» και εργαζομένου) της μηνιαίας εισφοράς των μισθωτών με παραπομπή όσον αφορά τη βάση υπολογισμού στο άρθρο 38, το οποίο, εφαρμόζεται αναλόγως στην ως άνω ειδική κατηγορία ασφαλισμένων της παρ. 9 του άρθρου 39 του ίδιου νόμου. Άλλο δε είναι το ζήτημα της παράλληλης ασφαλίσεως της ανωτέρω ειδικής κατηγορίας ασφαλισμένων, οι οποίοι, σύμφωνα με τη ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 (όπως ίσχυε αρχικώς), πέραν της καταβολής εισφορών για την απασχόλησή τους αυτή σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά ή/και νομικά) κατά το άρθρο 38 εφαρμοζόμενο αναλόγως κατά την παρ. 9 του άρθρου 39, καταβάλλουν και ασφαλιστική εισφορά κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 39 για το τυχόν εισόδημα από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, για το οποίο επίσης εκδίδονται δελτία παροχής υπηρεσιών ή τιμολόγια ή αποδείξεις

επαγγελματικής δαπάνης. Ήδη δε, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της περ. γ' της παρ. 1 του νέου αντικατασταθέντος με το άρθρο 32 του ν. 4670/2020 άρθρου 36, καταβάλλουν τη διαφορά μεταξύ της συνολικής μηνιαίας εισφοράς κύριας συντάξεως του άρθρου 38 και του ποσού της δεύτερης (ή της πρώτης για την πρώτη πενταετία από την έναρξη ασκήσεως του ελεύθερου επαγγέλματος) ή της τυχόν επιλεγείσας ανώτερης ασφαλιστικής κατηγορίας της παρ. 1 του νέου άρθρου 39, παρόμοιες δε είναι οι ρυθμίσεις της εν λόγω περ. γ' ως προς την εισφορά υγειονομικής περιθάλψεως του νέου άρθρου 41 και την εισφορά επικουρικής ασφαλίσεως του νέου άρθρου 97. Περαιτέρω, η επίμαχη ρύθμιση της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 δεν έπαυσε να υφίσταται ούτε μετά το άρθρο 35 του ν. 4670/2020, με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 39 του ν. 4387/2016, δεδομένου ότι επαναλήφθηκε με διάταξη περιεχόμενη στο πρώτο εδάφιο της παρ. 9 του νέου άρθρου 39 (βλ. συναφώς και τα αναφερόμενα επί του άρθρου 35 στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4670/2020). Και ναι μεν με το άρθρο 35 του μεταγενέστερου νόμου 4670/2020 (ο οποίος μάλιστα ίσχυε κατά τον χρόνο συζητήσεως της ένδικης υποθέσεως) θεσπίσθηκε νέο σύστημα σχετικά με την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών των αυτοτελώς απασχολούμενων και των ελεύθερων επαγγελματιών για τον κλάδο κύριας συντάξεως με την υποχρεωτική κατάταξή τους, κατόπιν ελεύθερης επιλογής, σε μία από τις καθιερούμενες έξι ασφαλιστικές κατηγορίες, στην οποία αντιστοιχεί το καθοριζόμενο στον νόμο ποσό εισφορών σε ευρώ, όμως οι νεότερες ρυθμίσεις (του νέου αντικατασταθέντος άρθρου 39 παρ. 1 έως 8) δεν αποβλέπουν στο να αποκλεισθεί από την ανάλογη εφαρμογή των περί μισθωτών διατάξεων του άρθρου 38 η ειδική κατηγορία των δικηγόρων που απασχολούνται ως συνεργάτες σε μία ή δύο δικηγορικές εταιρείες ή σε μία εταιρεία και έναν δικηγόρο ή σε έναν ή δύο άλλους δικηγόρους, αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και το εισόδημα των οποίων προέρχεται αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από την

απασχόλησή τους αυτή (δηλαδή από τη διαρκή σχέση τους με μία ή δύο δικηγορικές εταιρείες ή μία δικηγορική εταιρεία και έναν δικηγόρο ή με έναν ή δύο άλλους δικηγόρους). Τούτο δε, διότι και μετά τον ν. 4670/2020 διατηρείται ο καθιερούμενος με την αρχική διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 γενικός κανόνας της ανάλογης εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 στην περίπτωση όλων των αυτοαπασχολουμένων και ελεύθερων επαγγελματιών που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις και, συνεπώς, και οι δικηγόροι της ως άνω ειδικής κατηγορίας αντιμετωπίζονται καθ' όμοιο τρόπο με τους μισθωτούς και μάλιστα στην ίδια έκταση που προβλεπόταν με την αρχική διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 39. Από την ως άνω δε νομοθετική ρύθμιση και τον συνεπεία αυτής επιμερισμό των καταβλητέων ασφαλιστικών εισφορών μεταξύ συνεργάτη δικηγόρου και δικηγορικής εταιρείας (ή δύο δικηγορικών εταιρειών) ή άλλου δικηγόρου (ή άλλων δύο δικηγόρων) ή δικηγορικής εταιρείας και άλλου δικηγόρου προκύπτει ότι τα ποσά των εισφορών που καλούνται να καταβάλλουν οι δικηγόροι της ειδικής αυτής κατηγορίας είναι πάντως μικρότερα των ποσών που καλούνται να καταβάλλουν οι δικηγόροι οι οποίοι ασκούν αποκλειστικά ελεύθερο επάγγελμα. Και ναι μεν προς αντίκρουση της υπό κρίση αιτήσεως ακυρώσεως με το Φ.10041/19589/623/6.2.2018 έγγραφο απόψεων του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Ασφάλισης της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης προς το Δικαστήριο υποστηρίζεται ότι «όσον αφορά τους συνεργάτες δικηγόρων και δικηγορικών εταιρειών δίνεται η δυνατότητα (από τον Κώδικα Δικηγόρων) παράλληλα με την ως άνω επαγγελματική τους δραστηριότητα να αναλαμβάνουν ατομικά υποθέσεις ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Ως εκ τούτου υπερβαίνουν το κριτήριο των κατ' ανώτατο όριο δύο αντισυμβαλλομένων και συνεπώς δεν πληρούται η βασική προϋπόθεση που τίθεται στο άρθρο 39 παρ. 9 του ν. 4387/2016 ότι το εισόδημα του

ασφαλισμένου πρέπει να προέρχεται αποκλειστικά από δύο κατ' ανώτατο όριο αντισυμβαλλομένους», όμως τα ανωτέρω προβαλλόμενα ερείδονται επί της εσφαλμένης αντίθετης ερμηνευτικής εκδοχής ότι όλοι ανεξαιρέτως οι δικηγόροι συνεργάτες δικηγορικών εταιρειών αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016, επειδή, κατά την εκδοχή αυτή, έχουν τη δυνατότητα να ασκούν παράλληλα και ελεύθερη δικηγορία.

17. Επειδή, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί ως προς την έννοια της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 42 επ. του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013), οι προσβαλλόμενες πράξεις Φ.80000/οικ.2460/106/20.1.2017 και Φ.80000/οικ.5547/248/7.2.2017 του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τον ίδιο τίτλο «Οδηγίες για την εφαρμογή της διάταξης της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016», κατά το μέρος τους με το οποίο προβλέπεται ρητώς ότι οι συνεργάτες δικηγορικών εταιρειών δεν υπάγονται στη διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 και καταβάλλουν εισφορές με βάση το άρθρο 39 (ως μη μισθωτοί), δηλ. κατά το μέρος τους με το οποίο οι δικηγόροι αυτοί αποκλείονται από την εφαρμογή του καθεστώτος του άρθρου 38 του ν. 4387/2016, θέτουν νέους αντίθετους προς την ισχύουσα από 1.1.2017 νομοθετική ρύθμιση κανόνες δικαίου.

18. Επειδή, κατά τα παγίως κριθέντα, από τις διατάξεις των άρθρων 42 παρ. 1 και 35 παρ. 1 του Συντάγματος επιβάλλεται η πλήρης δημοσίευση όχι μόνο των τυπικών νόμων αλλά και όλων των κανονιστικών διοικητικών πράξεων, ως συστατικό στοιχείο του κύρους τους. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 περ. θ' του ν. 3469/2006 (Α' 131) ορίζεται ότι: «Στην “Εφημερίδα της Κυβερνήσεως” δημοσιεύονται: α) ... θ) οι κανονιστικού χαρακτήρα πράξεις του Πρωθυπουργού, του Υπουργικού Συμβουλίου, των Υπουργών, καθώς και οποιουδήποτε άλλου οργάνου της Διοίκησης, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 8 του

νόμου αυτού και εφόσον η κείμενη νομοθεσία δεν προβλέπει άλλον ειδικότερο τρόπο δημοσίευσης», ενώ στο άρθρο 8 του ίδιου νόμου προβλέπονται περιπτώσεις πράξεων, ορισμένες από τις οποίες είναι κανονιστικού χαρακτήρα, οι οποίες κατ' απόκλιση των λοιπών διατάξεων του νόμου δεν είναι δημοσιευτές στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ειδικότερα, στην περ. η' της παρ. 1 του εν λόγω άρθρου 8 ορίζεται ότι: «Δεν δημοσιεύονται στην “Εφημερίδα της Κυβερνήσεως”: α) ... η) Οι κανονιστικές πράξεις για τις οποίες η κείμενη νομοθεσία προβλέπει ειδική διαδικασία δημοσίευσης ή γνωστοποίησης». Εξάλλου, με το άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 3861/2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο “Πρόγραμμα Διαύγεια” και άλλες διατάξεις» (Α' 112), προβλέφθηκε ως υποχρεωτική η ανάρτηση στο διαδίκτυο πολλών κατηγοριών νομοθετημάτων και διοικητικών πράξεων, μεταξύ των οποίων νόμοι (περ. 1), πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (περ. 2), προεδρικά διατάγματα κανονιστικού χαρακτήρα (περ. 3), λοιπές πράξεις κανονιστικού χαρακτήρα, με εξαίρεση τις κανονιστικές πράξεις που αφορούν την οργάνωση, διάρθρωση, σύνθεση, διάταξη, εφοδιασμό και εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων της Χώρας (περ. 4). Περαιτέρω, στο άρθρο 4 του ίδιου ν. 3861/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 4210/2013 (Α' 254), ορίζεται ότι: «1. Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2, όταν είναι κατά νόμο δημοσιευτές στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ισχύουν από τη δημοσίευσή τους, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά. 2. Με εξαίρεση τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου, οι λοιπές πράξεις του άρθρου 2 αναρτώνται στο διαδίκτυο κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο και ισχύουν από την ανάρτησή τους. 3. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 2 του παρόντος δεν θίγουν τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων ούτε τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τις διοικητικές προσφυγές. 4. ...». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του ν.

3469/2006 που επιβάλλουν τη δημοσίευση των κανονιστικών πράξεων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οι οποίες δεν τίγονται από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του ν. 3861/2010 περί υποχρεωτικής αναρτήσεως πράξεων στο διαδίκτυο, κανονιστικές πράξεις, οι οποίες, ελλείψει ειδικής προβλέψεως περί άλλου τρόπου δημοσιεύσεώς τους, είναι δημοσιευτές στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αποκτούν νόμιμη υπόσταση μόνο με τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Συνεπώς, οι πράξεις αυτές αν δεν δημοσιευθούν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως είναι ανυπόστατες. Ωστόσο, λόγω της φύσεως και του περιεχομένου τους, αλλά και για λόγους ασφάλειας δικαίου, οι μη δημοσιευθείσες κανονιστικές πράξεις, αν και είναι ανυπόστατες, είναι ακυρωτές προς αποφυγή του ενδεχομένου της εφαρμογής τους (Σ.τ.Ε. 136/2021, 2149/2019, 935/2018, 2649/2017 Ολομ., 1334/2017, 216/2016 Ολομ., 3297/2015, 3675/2014 7μ., 3112/2014, 2252, 1080/2013, 4754-5/2012 Ολομ., 87/2011 Ολομ. κ.ά.). Εξάλλου, δεν τίθεται ζήτημα εκπροθέσμου ασκήσεως αιτήσεως ακυρώσεως κατά μη δημοσιευθεισών κανονιστικών πράξεων, εφόσον, λόγω της μη δημοσιεύσεώς τους, δεν κινείται η εξηκονθήμερη προθεσμία ασκήσεως της αιτήσεως ακυρώσεως κατά των πράξεων αυτών (Σ.τ.Ε. 1334/2017, 4789/2013, 3884/2007, 2103/2006, 232/1995 κ.ά.).

19. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αλλά έχουν αναρτηθεί μόνο στο διαδίκτυο [στον ιστότοπο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» με αριθμούς διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) 7ΔΓΟ465Θ1Ω-NIB και ΩΥ10465Θ1Ω-4ΣΜ, αντιστοίχως]. Περαιτέρω, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στη σκέψη 17, οι πράξεις αυτές κατά το ως άνω πληττόμενο μέρος τους έχουν κανονιστικό χαρακτήρα, διότι θέτουν κατά το μέρος αυτό νέους κανόνες δικαίου αντίθετους προς την ισχύουσα από 1.1.2017 νομοθετική ρύθμιση. Συνεπώς, όπως βασίμως προβάλλεται, κατά το μέρος αυτό οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι ανυπόστατες λόγω της μη δημοσιεύσεώς

τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (συνεπεία της οποίας μάλιστα δεν άρχισε η εξηκονθήμερη προθεσμία για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατ' αυτών, βλ. Σ.τ.Ε. 1334/2017 κ.ά.). Προεχόντως λοιπόν για τον λόγο αυτόν, ο οποίος εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως (βλ. Σ.τ.Ε. 136/2021, 2149/2019, 935/2018, 2649/2017 Ολομ., 216/2016 Ολομ., 3319/2015 7μ., 3297/2015, 3112/2014, 2252, 1080/2013, 4754-5/2012 Ολομ., 87/2011 Ολομ. κ.ά.), οι πράξεις αυτές είναι ακυρωτέες κατά το ως άνω πληττόμενο μέρος τους για λόγους ασφάλειας δικαίου, δεδομένου ότι έχουν ήδη εφαρμοσθεί υπό το κράτος ισχύος του ν. 4387/2016 και εξακολουθούν να εφαρμόζονται και υπό το κράτος ισχύος του νεότερου ν. 4670/2020. Συνεπώς, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα όλα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από τον καθ' ου η αίτηση Υπουργό.

20. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση ως απαράδεκτη ως προς το πρώτο αιτούν σωματείο και να γίνει δεκτή η αίτηση αυτή ως προς τον δεύτερο αιτούντα και να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες πράξεις κατά το πληττόμενο μέρος τους. Κατόπιν αυτού, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως.

21. Επειδή, το Δικαστήριο, λόγω της εν μέρει νίκης και εν μέρει ήττας των διαδίκων, συμψηφίζει μεταξύ τους τη δικαστική δαπάνη.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση ως προς τον δεύτερο αιτούντα (Κωνσταντίνο Καρέτσο) και την απορρίπτει ως προς το πρώτο αιτούν σωματείο (Ένωση Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών).

Ακυρώνει εν μέρει τις Φ.80000/οικ.2460/106/20.1.2017 και Φ.80000/οικ.5547/248/7.2.2017 πράξεις του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τον ίδιο τίτλο

«Οδηγίες για την εφαρμογή της διάταξης της παρ. 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016», σύμφωνα με το σκεπτικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου στον αιτούντα ως προς τον οποίο γίνεται δεκτή η αίτηση.

Συμψηφίζει τη δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 15 Ιουνίου και στις 15 Νοεμβρίου 2021 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 10ης Ιανουαρίου 2022.

Η Πρόεδρος του Α΄ Τμήματος Η Γραμματέας του Α΄ Τμήματος

Σπ. Χρυσικοπούλου Ειρ. Δασκαλάκη

./.